

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knaflcova ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Karolična za tuzemstvo: četrtletno 7.50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za tuzemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Delo in načela SLS

Klerikalci so končno veljavno zavrgli avtonomijo ter sklenili prijateljsko pogodbo z radikali, katere so včasih označevali za vir vsega zla — Klerikalci so omogočili, da bodo bogate družbe manj obdavčene, zaradi česar bo moralo ljudstvo plačevati večje občinske doklade — Stranka črnogorskih princev bo doživela pri volitvah hud udarec

Ni lepa zgodovina SLS. Pred vojno, med njo in po njej so ostali klerikalci vedno isti, kar se tiče breznačelnosti in varanja ljudstva. Kadar so imeli moč v rokah, je njihova pest udarjala brez usmiljenja, a v opoziciji so se delali mučenike in je včasih na prvi hip izgledalo, kakor da so tudi oni postali naprednejši. Samo klerikalci so zmogli, ako so razmere kazale, preko noči obrniti svoj plašč. Nobena stranka v državi ni bila v načelih tako nedosledna, kakor je SLS.

Vsak zadnji pastir v Sloveniji ve, da je SLS do nedavnega neprestano grmela za avtonomijo. Poslanci SLS so svoječasnno že izjavljali, da bo Slovenija morala dobiti avtonomijo, četudi čez več sto let. To grmečo avtonomistično lajno so klerikalci v zadnjih letih večkrat začasno zatajili, toda te dni so jo končno veljavno razbili. Zavrgli so avtonomijo, pozabili so na svojo gonjo proti radikalom, katere so prej stalno obmetavali v prav neizbranih besedah z očitki korupcije in velesrbsstva ter so se sedaj javno zvezali baš z istimi radikali, katere so cela leta hrulili na žive in mrtve.

Te dni je po izjavah ministrskega predsednika g. Vukičevića, ki je prispel na Bled, in klerikalnega voditelja g. dr. Korošca prišlo v javnost, da so klerikalci sklenili s tistimi svoječasnno tako napadanimi radikali pogodbo prijateljstva. G. Vukičević je izjavil napram novinarjem med drugim: «Z g. dr. Korošcem sva napravila pogodbo prijateljstva, ki velja za volilno dobo in za pozneje. Kakor vidite, si vlada zagotavlja večino...» Kakor se doznava, je bila ta pogodba tudi že podpisana. Ministrski predsednik Vukičević bo kot notranji minister po tej pogodbi na vso moč podpiral klerikalce ob volitvah in bodo v to svrhu izdana političnim oblastvom primerna navodila, kako bi se mogel vršiti tudi v Sloveniji pritisk na volilce. Klerikalci se nasprotno obvežejo, da bodo v novi Narodni skupščini brezpogojno podpirali Vukičevićevo radikalsko skupino. Že tekom volilnega boja bodo klerikalci popolnoma opustili svojo avtonomistično gonjo ter bodo po volitvah podali v Narodni skupščini svečano izjavo, da priznavajo vidovdansko ustavo in na njej osnovano ureditev države.

Klerikalci so torej zavrgli vse, za kar so se leta in leta borili in kar so uporabljali kot najučinkovitejša gesla proti samostojnim demokratom. Ali je stranka, ki zavrže gesla, za katera se je tolkla z gromom in bliskom, resna stranka, stranka načel in doslednosti? Naše ljudstvo mora iz tega dejstva spoznati, da mu stranka, ki obrača plašč po vetru, ka-

kor pač kažejo strankarske koristi in moč voditeljev, ne more koristiti. Od take stranke, ki samo tuhta, s kakimi gesli bi trenutno najizdatnejše prevarila ljudstvo, ne more naše ljudstvo pričakovati nikakih koristi.

Še nikdar nismo čuli, da bi se SLS zavzemala za izenačenje in omiljenje davkov z enako vnemo, kakor se je prej za avtonomijo. Že mnogokrat so bili klerikalci v vladi, a nikdar niso v tem položaju skušali izpolniti svojih obljub, katerih večina je bila seveda vedno preračunana na ljudsko nepoučenost in sploh neizpolnjiva.

Tako se je danes SLS prelevila zaradi strankarske moči iz avtonomistične v centralistično stranko in se je prijateljsko zvezala s tisto stranko, ki jo je včasih označevala za vir korupcije, nasilja in krivic. Ali je SLS takrat lagala ali pa je njej sploh vseeno, s komur se zveže, samo da pride do čim večje moči ne glede na svoja načela in koristi naroda.

Preveliko je zlo, ki ga povzroča Sloveniji njena najmočnejša stranka, da bi vse to moglo ostati prikrito našemu ljudstvu. Vedno in vedno zopet je prihajalo od SLS samo razočaranje in zato pač smemo upati, da bo enkrat padla mrena z ljudskih oči. Dolžnost vseh naših prijateljev je, da razkrinkujejo to stranko, ki bo spričo pomanjkanja vseh drugih gesel gotovo zopet kričala, da je vera v nevarnosti, čeprav se je sama vezala in se še veže s framasoni.

Pomladno vladovanje je za našo SLS tudi tako žalostno poglavje, da ga bodo Slovenci še dolgo časa čutili na svojih hrbtih. V zadnjem času se zlasti mnogo govori o paragrafu 82. novega finančnega zakona, za katerega so klerikalci glasovali. Po tem paragrafu se smejo delniškim družbam nalagati največ do 200odstotne občinske doklade, za oblastne stroške pa največ 25 odstotkov. Po sokrivdi klerikalcev bodo torej za milijonske zneske oškodovane občine in druga samoupravna telesa. Ves ta denar, ki bi prišel od bogatih družb, bodo morali dati iz svojih žepov kmetje in obrtniki. Zanimivo je, kaj piše o tem klerikalno časopisje. «Slovenec» pravi, da je bil ta paragraf v finančni zakon vtihotapljen brez vednosti klerikalnih ministrov in poslancev, a «Domoljub» trdi, da so morali klerikalni ministri na ta paragraf pristati, ker so bili v manjšini, ako niso hoteli razbiti vlade in s tem pokopati vse pridobitve za kmetijski narod. No, pridobitev za kmetijski narod klerikalci nimajo pokazati, pač pa bremena, kakor jih bo povzročil baš tudi ta paragraf.

S tem je «Domoljub» odkritosrčno priznal, da ne gre za nikako vtihotapljenje omenjenega paragrafa, nego za kravjo kupčijo. Dočim «Slovenec» zavedno krivdo mrko taji, se «Domoljub» celo prav pogumno oteplje s tem, da so klerikalci morali glasovati za to radikalsko zahtevo, ako so hoteli na drugi strani doseči kaj koristnega za ljudstvo.

Ta neprevidnost klerikalnega časopisja je zopet enkrat razkrinkala grdobijo klerikalnega političnega prerekanja in dokazala neposredno krivdo SLS na tem, da bodo morali kmetje plačevati večje doklade namesto bogatih družb.

Ker govori «Domoljub» o koristih, ki so jih klerikalci za ta paragraf baje izposlovali, bi stavili ponižno vprašanje, kje, za božjo voljo, so tiste dobrote. Naj jih naštejemo: SLS je glasovala za podporo črnogorskim princem v znesku 42 milijonov dinarjev, obenem pa za redukcije železničarjev, ker seveda za te siromake ni denarja, pač pa je za črnogorske prince. Klerikalci se hvalijo, da so izposlovali nekatere davčne olajšave, dejstvo pa je, da kmetje plačujejo letos popolnoma nespremenjene in čisto celo večje davke kakor lani. SLS je imela v vladi veliko moč in vendar ni pomagala oživitvoriti zakona o kmetijskih posojilih, po katerem bi dobivali kmetje v sedanjih hudih časih cenena posojila. Klerikalci niso izpolnili svojih obljub glede oblastne skupščine in niso znali, ko so bili v vladi, izposlovati denarnih sredstev za oblastne skupščine, pač pa so se s posebno določbo okrnili finančno samostojnost oblastnih skupščin, tako da je finančni minister mogel zavrniti mariborski oblastni proračun. Ljubljanskega pa je le deloma potrdil. Kje so klerikalne podpore zaradi povodnji? Zakaj so klerikalci, ki so se vedno vsajali na korupcijo, glasovali proti temu, da se izroče sodišču nekateri radikalski pristaši, ki so bili obdolženi korupcije? Zakaj niso odločno nastopili proti volilnemu nasilju. Vera pa tudi ne more biti v nevarnosti, saj so katoliški duhovniki in poslanci sedeli v Beogradu na vladi skupaj s srbskimi framasoni.

Ako bodo podeželski klerikalni agitatorji zvonili ljudem v ušesa o nevarnosti za vero in cerkev, jim kar lepo povejte, s kom se družijo naši klerikalci. Vera je naši SLS v Sloveniji le sredstvo za zlorabo pri nepoučenih ljudeh.

Tu smo našli le del onega velikega zla, ki tlači našo Slovenijo. Kljub vsemu temu je klerikalno časopisje skrajno drzno ter laže in zmerja okrog sebe vsakogar, ki ne more biti pristaš take stranke. Vseh teh psov in nedostojnosti, ki jih stresa klerikalno časopisje nad drugimi strankami, se poslužuje SLS le za to, da bi zakrila vse svoje številne pomanjivosti. V septembru se nam bo zopet nudila prilika, da obračunamo s stranko, ki je naše največje slovensko gorje.

**Po vsej Sloveniji gre glas:
Le „Domovina“ je za nas!**

K razbitju pogajanj za napredni blok

Ker SKS ni hotela skupnega naprednega bloka, je silila za nosilca skupne liste Štefana Radića — Kljub temu, da je SKS po številu glasov manjša kakor SDS, so kmetijci hoteli, da mora SDS pristati na vse njihove pogoje

Ze zadnjič smo pisali, da SKS sploh ni marala skupnega naprednega bloka, kar je najbolj razvidno iz tega, da je g. Pucelj sklenil drugačno pogodbo z g. Štefanom Radićem že pred zaključnimi pogajanjmi s SDS. S tem je nepobitno dokazano, da je SKS bila neodkritosrčna in da je hotela s pogajanjem dobiti v roke samo sredstva za to, da bo lahko govorila, kako silno se je ona prizadevala za enoten nastop naprednjakov. Da je ta naša trditev resnična, pokazuje že zavijanje zadnjega «Kmetskega lista», ki trdi, da so se voditelji SKS z vso vnemo trudili za sklenitev skupnega nastopa.

Ne bomo odgovarjali na posamezna zavijanja «Kmetskega lista», nego samo vprašamo naprednjake širom Slovenije, kako more SKS, ki je končno po številu slabša stranka kakor SDS, zahtevati, da bodi nosilec naprednega bloka na Štajerskem Hrvat Štefan Radić, ki za Slovenijo še nima nikakih zaslug in ki ga slovenske razmere prav malo brigajo. Kako se more od slovenskih naprednjakov zahtevati, da si izposodijo za nekakega svojega voditelja Hrvata Štefana Radića, ki se je s svojo gostobesednostjo in neresno politiko že nešteto krat osmešil doma in v inozemstvu.

Ne moremo drugega reči, kakor da je SKS stavila ta svoj pogoj iz edinega vzroka, ker ni marala naprednega bloka. Morda se SKS

ne zaveda, da g. Štefan Radić že dolgo več ne predstavlja limanic za nezadovoljneže. Naš slovenski kmet ni tako kratkoviden kakor hrvatski, da bi se še vedno dal loviti na radićevski lim. Odkar so bili radićevci s slovenskim priveskom SKS v vladi, so se našim radićevsko razpoloženim rojakom začele odpirati oči. Že pri oblastnih volitvah se je to pokazalo in so takrat slovenski radićevci doživeli katastrofalen padec glasov.

Napade na našega neumornega delavca in naprednega prvoborilca g. dr. Žerjavo naj «Kmetski list» le kar opusti. G. dr. Žerjav kakor vsa SDS je bila in bo v načelu vedno za skupen nastop naprednjakov, toda pogoji za to ne smejo biti poniževalni za slovenske naprednjake.

Ta svoj korak bo SKS bridko obžalovala. Pravi slovenski naprednjaki s SKS pod Radićevo komando pač nikakor ne morejo iti. Ne bi imeli ničesar proti Radiću, če bi se ta postavil na izrecno jugoslovensko stališče, toda on je v vsej svoji politiki le Samohrvat in kot tak nima v Sloveniji kaj iskati. Vsi pravi naprednjaki bodo šli s SDS in z nobeno drugo stranko, pa naj majhni ljudje, ki se tudi imenujejo naprednjaki, še tako rovarijo proti nam in še tako obrekujejo ter zmerjaajo. SDS je stranka doslednih in poštenih načel in pravi naprednjak mora to uvideti, četudi se mu postavljajo z vseh strani limanice.

Politični pregled

Med posameznimi strujami radikalov še vedno ni prišlo do razčiščenja. Kakor je povedba, vladni radikali nič kaj ne upajo v ugodno rešitev sporov v stranki sami, zato se je ministrski predsednik g. Vukičević začel ozirati po pomoči in je sklenil

s klerikalci prijateljsko pogodbo

za volilno dobo in za pozneje, kakor se je sam izrazil. Klerikalci bodo torej tudi po volitvah zvezani z radikali, katere so včasih zmerjali z velesrbi in korupcionisti. S to pogodbo

so se klerikalci odrekli avtonomiji in bodo tudi svečano priznali vidovdansko ustavo.

Priznali bodo torej vse ono, kar so več let zanikovali. Čujejo se že celo glasovi, da se bodo klerikalci sploh združili z radikalsko stranko, torej s tistimi presnetimi velesrbi, ki so klerikalnim politikom prizadevali toliko gorja.

Radikalni zavezniki v vladi

Davidovičevi demokrati tega vezanja radikalov s SLS ne gledajo prijazno.

Ker ga smatrajo za naperjenega proti sebi. Ta domneva bo gotovo tudi točna. V vodilnih davidovičevskih krogih so se vršile konference, katerih predmet je bila tudi pogodba med radikali in SLS. Sklenilo se je, da se od g. Vukičevića, ki je bil na Bledu pri kralju v avdijenci, zahtevajo pojasnila, čim se vrne v Beograd. Ta prijateljska pogodba se sploh mnogo tohmači in jo nekateri smatrajo tudi samo za volilno strašilo, ki naj bi služilo radikalom in pa klerikalcem. Slednji bi baje radi s to pogodbo vzbudili domnevo, da jim je vlada po volitvah zasigurana, s čimer bi uplivali sedaj pred volitvami povoljno na slovensko javnost. Da tudi to sredstvo ne bo služilo klerikalcem, bodo volitve prav gotovo pokazale. Polom klerikalne politike se ne da prikriti s takimi manevri. Sicer pa si po žalostnih izkušnjah ne želimo več klerikalcev v vladi.

Po vsej državi se vrše že veliki volilni shodi. Splošno pozornost vzbujajo lepo uspeli shodi SDS.

zlasti oni, ki jih je imel naš voditelj Svetozar Pribičević v Dahmaciji. Njegovi shodi so običajno vedno močno obiskani in ljudstvo vsepovsod navdušeno pozdravlja Pribičevića in odobrava pošteno politiko SDS, ki se edina v državi z vso odločnostjo bori za enakopravnost vseh plemen in vseh slojev. Dokler ne bo SDS v državi tako močna, da bo imela volilno moč, ne bo v državi reda. Samo SDS bo po svojih načelih znala spraviti državo v red. Pristaši SDS se vedno bolj množe po vsej državi. Tudi v Sloveniji napreduje naša stranka, kar so pokazale deloma že občinske volitve v posameznih občinah.

Ivan Albreht:

Skrivnost sv. Barbare

(Dalje.)

Z grozo je začela pripovedovati, da bi ob tolikšni množini takega prahu, kolikor ga je bilo tu namenjeno Repinki, moral poginiti celo najbolj krepak konj.

Jošt je ves prepaden poslušal njeno razlaganje. Bolestno je gledal zdaj grozne leke, zdaj Mazovko, ki je sama stala pred nerazrešljivo uganke.

«Kaj sedaj?» je obupno vpraševal Jošt.

«Sama ne vem,» je zmedeno odgovarjala Mazovka. «Tu mora biti zlobna roka vmes. Samo kako, le kako bi bilo mogoče?»

Čez nekaj časa je vprašala, kakor da se ji je nenadoma posvetilo:

«Jošt, ali imaš kakšnega sovražnika?»

Jošt je pomislil.

«Storil sicer nisem nikomur nič žalega, brez sovražnikov pa gotovo nisem... Ali zakaj naj bi potem dotični hotel škodovati Repinovi, pospešiti že itak neizogibno smrt Repinkino in spraviti Agato v nesrečo?»

Mazovka je menila z mirnostjo izkušenega človeka:

«Kdo naj pozna vse skrivnosti človeškega srca! Ali veš, da zloba nikoli ne počiva? Hudič se je lotil skušati celo Boga samega. To pomisli, Jošt, pa morda najdeš pravo sled...»

Ugibala sta sem in tja. Jošt je povedal tudi vse, kar je vedel o nenavadnih pojavih v Repinkini bajti. Mazovka je z zanimanjem poslušala vso zgodbo in zmajevala z glavo.

«In kaj misliš ti o tem?»

Jošt je skomignil z rameni:

«Po pravici vam povem, da sam ne vem, kaj bi dejal.»

Začelo je rasti pred njim kakor grozna pošast. Ali je res mogoče, da bi se v nevidnem kraljestvu breztelesnih bitij zarotili zoper njega in njegovo srečo? Kaj je vendar zakrivil?

Vse, kar je kdaj slišal o spominih, trpljenju blodnih duš, ki obkrožajo uboge zemljane in iščejo pri njih pomoči, se je zgnetlo v njem v strašno, nepojmljivo občutje. To ni bil strah lahovernega bitja, ampak brezupje moža, ki je obsojen v borbo z nevidnim in neznanim.

Mazovka sama ni vedela pravega sveta. Kajti medtem, ko je Jošta skušala uveriti, da so skrivnostni pojavi le delo sleparsko pretkanega in hudobnega človeka, je sama zase in natihoma s strahom verjela, da se godi v Repinkini bajti nekaj groznega, nekaj takega, kar ni v človeški moči...

Bolj zmeden, nego je bil prišel, se je Jošt vračal že po deseti uri proti Vrhpolju. Bil je zamišljen in potr, kakor da nosi strašno breme na sebi.

Pot se je vlekla. Menil je že, da bo zdaj zdaj zagledal Vrhpolje, pa nič. Začne se torej ozirati in se razgledovati, kolikor mu dopušča noč. Počasi spozna, da je zašel. Mesto proti Vrhpolju je krenil čisto v drugo smer, da zdaj niti sam dobro ne ve, kod hodi.

«Kaj je neki z Agato?» ga zaskrbi. «Ako se je ponovilo tisto pisanje... Moj Bog, to bo njena smrt!...»

Na vso moč hiti in kmalu pot curkoma lije z njega. Truden je že, da komaj prestopa, a o Vrhpolju še ni duha ne sluha. Sama loza, olšje in vrbe, ki mu vsak korak dela napotje. Nazadnje zasliši biti uro. Ena, dve, tri, štiri — «Da to je vrhpoljski zvon in jutro je blizu,» pomisli Jošt in se čudi. «Vse je menda zakleto zoper mene...»

Počasi stopa dalje. Ob prvem svitu šele se mu posreči priti na vas. Ves čas premišljuje, kam naj krene, domov ali k Repinovi. Šele polagoma se domisli, da pri Repinovi prav za prav nikogar ni, ker si Agata gotovo ni upala sama domov v bajto...

V jutranjem somraku je vas bila kakor začarana. Jošt noče po cesti, ampak hodi po stranskih potih med hišami in vrtovi. Ko pride mimo Mejačevega kozolca, se mu zdi, da je nekaj zašumelo. Kozolec je še zadelan s praprotjo in steljo. Nekaj časa Krasinov posluša, pa se mu spet zazdi, da čuje nekšno stopanje. Zato gre v kozolec in zagleda pohabljenca, ki ždi v kupu listja. Jošt ga vidi bolj v slutnji nego z očmi. Naglo stopi k njemu in ga v nepojmljivi jezi zgrabi za vrat.

«Hudobec!» sikne in ga strese, da zaškleepe Kozma z zobmi in začne obupno mahati z rokami.

«Za pet ran Kriščevih, Jošt, te prosim,» se obupno vije Kozma, Jošt pa zagrmí:

«Molči, seme coperniško, sicer te takoj zadavim!»

«Pojdi rajši domov, kjer omedleva Agata. Vso noč že čujejo pri njej!» se oglasi Kozma.

Jošt se zdrzne in naenkrat popusti. Vse misli se umaknejo eni sami:

Dočim z našo SKS ni prišlo do skupnega bloka, je

SDS v Bosni sklenila volilni sporazum z zemljoradniki,

in sicer v sarajevski in travniški oblasti, s čimer je zagotovljeno, da bosta obe stranki dobili v vsaki oblasti po en mandat.

DOPISI

ŠIŠKA. Sokolsko društvo v Šiški bo praznovalo v dne 6. in 7. avgusta t. l. 25letnico svojega obstoja. Vse priprave za ta velik jubilej so v polnem teku in prireditveni odbor dela z vso naglico, kajti do dneva slavnosti je še malo časa. Opozorjamo že danes vsa sosednja bratska društva na naš sokolski praznik ter jih vabimo, da se zleta v Šiško polnoštevilno udeležijo. Polovična vožnja po železnici je zaprosena. Vršil se pa bo 7. avgusta t. l. v Šiški tudi okrožni zlet ljubljanskega sokolskega okrožja in otvoritev letnega telovadišča. Na svidenje v Šiški!

GORNJI LOGATEC. Ministrstvo prosvete je odredilo, da se naša petrazrednica spremeni v štirirazrednico. Proti temu so vložili protest občinsko starešinstvo, krajevni šolski svet in krajevna politična organizacija SDS. Upanje je, da bo ministrstvo glede na obmejni položaj občine preklicalo svojo prenaprteno odredbo. — Pred kratkim nas je zapustil g. Albert Uršič, najemnik Gostišove gostilne na Kalcih, in se preselil v Kamnik. V njem in njegovi gospe soprogi izgube tukajšnja narodna in napredna društva požrtvovalen in delaven par članov. Želimo jima vso srečo v novem kraju. — V nedeljo 17. t. m. bo priredila narodna mladina logaška veliko ljudsko veselico v gostilni br. Matije Vrabca na Kacih. Obeta se velik obisk iz vse okolice.

ZIBERŠČE. Naša veselica je pokazala, kako si želimo novega šolskega poslopja. Hvaležni smo vsem posestnikom za podporo v denarju in dobri volji. Drugo leto mora biti stavba pod streho. Le v izobrazbi vidimo svojo boljšo bodočnost.

ŽIROVNICA. V nedeljo 17. t. m. bodo tudi pri nas občinske volitve. Liste imamo štiri: prva je ona naprednih kmetov in obrtnikov, druga je delavska, zadnji dve sta klerikalni. Klerikalci so ju

vezali, da bi tako ujeli čim več glasov. Posrečilo pa se jim to ne bo. Ljudstvo jih že preveč dobro pozna. Ono ve tudi, kakšnih metod se poslužujejo klerikalci in koliko je dati na njih obljube. Njihovi sirenski glasovi ne bodo premamili nikogar. Kakor opice posnemajo pri agitaciji svoje «velike glave». Kakor njihove velike glave obetajo tudi oni nebesa na zemlji vsem, ki jih bodo volili, povečujejo svoje «uspehe», o nasprotnikih pa lažejo in jih obrekujejo. Jezuitsko geslo «Nameen posvečuje sredstvo» so prevzeli tudi klerikalci ter se z njim še ponašajo. Eden njih glavnih agitatorjev se je javno bahal, da ga ni sram lagati, obrekovati in slepiti, kadar gre za stranko, ter je priznal, da so v tem smislu vsi klerikalci hinavci. To priznanje je vzbudilo pri vseh le pomilovalen smeh. Koliko zaležejo med ljudstvom take metode, dokazuje dejstvo, da so klerikalci le z največjo muko nabrali dovolj podpisov za svoji dve listi. Večer za večerom so imeli tajne sestanke, na katere so vabili vsakogar, o katerem so količkaj mislili, da je njihov pristaš. Z obljubami in grožnjami so šele zadnji trenutek, preden je pretekel rok za vlaganje kandidatnih list, pridobili zadnje kandidate. Značilno je, da je že par njihovih kandidatov izjavilo, da niti volit ne bodo šli. Klerikalna večina se krha, slava klerikalcev se bliža zatonu, v nedeljo pa naj bo začetek konca klerikalne strahovlade. Napredni kmetje, obrtniki in delavci ter vsi, ki želijo napredek občine in dobro gospodarstvo, pohitite v nedeljo kot en mož na volišče ter vrzite kroglice v prvo skrinjico! Tudi brezniška občina mora dokazati, da napredna misel zmaga!

LAŠKO. V nedeljo 10. t. m. smo imeli v Laškem birmanje. Škof lavantinski g. dr. Andrej Karlin je imel pridigo in je zabičal poslušalcem, naj brezverne časopise ne sprejemajo, ne čitajo in se jih izogibajo, ker blatijo ljudsko vero in cerkvene dostojanstvenike, kajti tudi on jih ne bere. Mnenja smo, da taka pridiga za g. škofa nikakor ni primerna. To so grajali tudi najhujši klerikalci, ki so pričakovali, da jim bo on povedal nekaj čisto drugega. Kje je kancelarparagraf?

TOPLICE PRI NOVEM MESTU. Mislili smo, da so se klerikalci pri volitvah v občini Toplice posluževali s trditvijo o ponarejenih podpisih na napredni kandidatni listi le zvižaje, da bi odvrnili napredne volilce od volilne udeležbe, toda oni so si upali vložiti tudi ovadbo. Zastopnik liste,

podpisalec kot kandidat in še nekaj volilcev je bilo pri sreskem poglavarju zaslišanih na podlagi neosnovane ovadbe, o kateri sta govorila gospoda dr. Kulovec in oblastni poslanec Pezdirc na shodu na Gor. Sušicah. Vendar je to zaslišanje prineslo gospodom od SLS le veliko blamažo, ker je podpisalec izjavil, da je listo lastnoročno podpisal in da mu za to menda ni treba nikakega dovoljenja, ker je pač že star 40 let. Topliški kaplan je dobil s tem le pouk, naj se ne praska, kjer ga ne srbi.

REČICA PRI LAŠKEM. V nedeljo 17. t. m. bo priredilo prostovoljno gasilno društvo Rečica pri Laškem vrtno veselico z bogatim srečolovom pri g. Terbovcu (prej Grešak) v Rečici, to je 20 minut oddaljeno od postaje Laško. Na veselici bo svirala znana godba g. Rupreta iz Laškega. Nastopil bo tudi pevski zbor pod vodstvom g. Viljema Kuntare. Vse prijatelje gasilstva in gasilce vljudno vabimo.

VIRŠTANJ. (Razpad dramskega društva.) S težkim srcem naznanjamo vsem, ki so zasledovali kritike iz Virštanja, da je naša požrtvovalna učiteljica gđ. D., ki je toliko dobrega storila v korist naroda, prestavljena iz Virštanja. Takoj po njenem odhodu so igre prenehale. Priznati moram, da se mi je to zdelo čudno, ker je vendar g. Jakob Bovha bil predsednik in zahvala gre le njemu, da smo v Viršanju začeli igrati in da se je ustanovilo v Podčetrtku dramsko društvo «Sotla». Govoril sem o tem z njim, a mi vzroka ni izdal, čeprav se zaveda, da sem za njim in gđ. učiteljico največ storil v prid tega društva. Končno sem šele zvedel za pravi vprok: Vsega je kriva sedanja učiteljica, ki je nasprotnica prizoritev iger v šoli. Podrobnosti ne bom navajal. Igre se več ne morejo nadaljevati in ubogi otroci ne moreja dobivati več oblačil. Toliko za enkrat!

ŠMARJE PRI JELŠAH. V soboto 16. t. m. bo prišel naš narodni poslanec g. dr. Pivko, ki bo govoril na shodih v Šmarju pri g. Gradu, zvečer istega dne ob osmih, v nedejo 17. t. m. ob sedmih takoj po maši pri Sv. Štefanu, ob pol dveh popoldne v Loki in najbrž še istega dne ob pol petih popoldne v Zibiki. Somišljeniki ste vabljeni, da se teh shodov v velikem številu udeležite in slišite našega zastopnika. Na svidenje!

SLOVENJGRAD. V ponedeljek in torek so slavili tukaj učitelji-veterani, ki so maturirali v letih 1880. in 1881. na mariborskem učiteljskišču,

«Agata, Agata!»

Kakor ranjen jelen beži proti domu, divje in hrupno potrka na vežna vrata in ves prepaden plane v sobo, kjer še vedno čuje mati Krasinka pri mladenki, ki kakor mrtva leži na postelji in zdaj pa zdaj kakor v smrtnem strahu zastoka par nerazumljivih besedi.

Jošt hoče planiti k njej, toda mati mu zastavi pot in mu pokaže z roko, naj molči. Nato mu začne šepetaje praviti, kaj se je vse zgodilo to noč. Tako je delalo in razsajalo pri Repinovi že precej zvečer, da je Liza, ki je še najdalje vzdržala v bajti, pobegnila in vsa objokana priletela praviti, da za nobeno ceno ne prenoči tam. Ko je Agata to slišala, je začela jokati. Lotil se je je čuden krč, ki je ne popusti niti v spanju. Vso noč se plaši, kliče zdaj tega, zdaj onega, včasih pa celo plane kvišku in hoče pobegniti.

Jošt nato pove materi, kaj je dognal pri Mazovki in kako se mu je godilo domov grede.

«Zjutraj pojdem k Lizi, pa mi mora natančno povedati, kod in kako je nosila. Drevi bom pa jaz prenočil v bajti, naj se zgodi kar koli.

Tako odloči on, a mati vzdihne:

«Bog te varuj in sam tvoj patron! Jaz bi želela, da ne greš!»

Jošt ne reče nič, ampak samo s pogledom poboža trpečo svojo nevesto, in mati ve, da ne bo in ne more spremeniti svojega sklepa.

Ko že sveti solnce, se predrami Agata. Plaho in zmedeno se ozira okrog, čim pa zapazi Jošta, se ji zjasni oko in ves obraz

«Samo, da si spet tukaj! Rada bi govorila s teboj,» vzdihne.

«Govori, srce moje, govori,» prosi Jošt in sede k njej.

«Ne smeš biti hud,» začne zdajci mladenka, «saj gotovo veš, kaj je spet bilo sinoči. Sklenila sem, da sprejemem pokoro in rešim mater ... Odrekla se bom svetu. — Bodi srečen, Jošt, in verjemi, da sem te ljubila pošteno, zvesto in iskreno —»

«Agata —»

«Čakaj, da ti povem! Kakor kratke sanje je minilo. Božja volja ni, da bi se midva združila na tem svetu, preden bi se pa imela družiti z drugim, raje umrjem. Zato pojdem v samostan, da izperem neznane madeže, ki tarejo naš rod. V Bogu ostanem zvesta tebi tudi preko groba, dokler se ne združiva v rajskih višavah.»

Jošt in Krasinka strmita in ne verjameta lastnim ušesom; Agata pa izvleče izza nedrj črn, s čudnim barvilom popisan list.

«Tole mi je sinoči dala Liza. Dobila je tam kakor midva zadnjič.»

Jošt trepetaje vzame in bere:

«Agata! Jaz, tvoja nesrečna mati ti pišem iz črnega groba to črno pisanje. Pusti Jošta in delaj pokoro ali s Kozmom ali z nuno. To niso prazne besede. Blizu je že tisti čas, ko bodo prazna mesta in vasi in hribi in doline in se odpro grobovi. Moj ukaz je božja volja in ne bom rešena, dokler ne storiš, kar ti naročam. Smrt je blizu in vstajenje. Če se ne moreš čisto odreči, si lahko Kozmova. Ko pridem tretjič, te raztrgam, če še ne bo iz-

polnjen moj ukaz. Veš, da si v mislih že grešila in boš gorela na dnu pekla. Tvoja mati.»

«Kozma!» sikne Jošt. «Agata, ali daš vsaj to meni za spomin?»

Dekle priklama.

«Danes še storim, kar bo mogoče,» pravi nato Jošt. «Do jutri počakaj s tako odločitvijo, potem pa —»

Misel na ločitev je prestrašna zanj, da bi jo mogel izreči. Zato obmolke in samo v nemi boli zaškriplje z zobmi. Nato odide na dvorišče. Agata vstane in odide s Krasinko v cerkev. Vso mašo v iskreni molitvi prosi božje pomoči, medtem ko Jošt v trdni veri, da je zdaj res našel pravo sled, krene k stari Lizi.

XIV.

Lizina bajta stoji na severni strani vasi, kake pol ure oddaljena od cerkve. Ženica je ravno dajala prašču krme, ko je prišel Jošt.

«Mati Liza,» je dejal, «ali veste, da vas bodo zaprli?»

Ženska se prestraši.

«Križ božji! Mene? Kaj sem pa zagrešila?»

«Repinko in Agato ste hoteli zastrupiti.»

Ko se ona še bolj čudi, češ, da se zdaj menda tudi njemu meša, ji Jošt na kratko pove, kaj je izvedel pri Mazovki.

«Jaz sem prinesla, kar sem dobila!»

«Ni res!» trdi Jošt. «Ali ste se kje ustavili?»

«Samo z Mejačevo sva govorili par besedi. Ko sem šla mimo, me je poklicala v hišo.»

svoj obletni prijateljski sestanek, ki je obsegal zabavni večer, prihodnji dan spominsko sv. mašo, obisk grobov šolskega nadzornika Trobeja in nadučitelja Arnečica, ogled mesta in okolice, skupni obed in pred odhodom izlet z avtom g. ravnatelja v Podgorje k tovarišu M. Šmidu. Bilo je prav prijetno.

SREDIŠČE OB DRAVI. Za 14. in 15. avgusta t. l. se pripravlja pri nas velika in pomembna slovesnost: štiridesetletnica tukajšnjega gasilnega društva, združena z zletom Jugoslovenske gasilske zveze. To bo po obsegu brezdvomno največja slavnost, kar jih je bilo zadnja leta v našem trgu. Trg Središče se že pridno pripravlja, da dostojno sprejme udeležence te velike svečanosti, katerih pričakujemo na tisoče. Središčani bodo kakor vedno tudi tokrat sprejeli svoje goste z največjo gostoljubnostjo. — Pridnemu gasilnemu društvu v Središču, ki je v času svojega 40letnega obstoja storilo ogromno dobrega ob priliki mnogih večjih in manjših požarnih nesreč v Središču in okolici, iskreno častitamo tudi mi k 40letnici, želeči mu v njegovem bratoljubnem in dobrodelnem udejstvovanju še nadaljnji krepki razvoj.

SV. PRIMOŽ NA POHORJU. Predraga «Domovina», ki si tako čvrsta in hrabra, da prihajaš iz Ljubljane edina semkaj v naš zapuščen kraj, povemo ti, da te tudi pri nas prav tako radi čitamo kakor drugod, saj vedno prinašaš vesele novice. Žal le, da zaostajaš in prideš včasih šele prihodnjo nedeljo. Res je bolj ubožna naša pošta, ker je dobimo le dvakrat na teden, to je torek in soboto. Na vsak način pa bi radi vedeli, kje je vzrok zaostajanja. Z našim gospodom župnikom smo zadovoljni, ker on v redu odpravlja božjo službo. Dragi čitatelji in čitateljice, bodite vedno tako zvesti, kakor ste bili doslej in nikdar ne opustite naše «Domovine»!

HUM PRI ORMOZU. Ob koncu šolskega leta je priredilo tukajšnje učiteljstvo 28. junija t. l. razstavo spisnih in risarskih kakor tudi deških in dekliških ročnih izdelkov. Videli smo lesene igračke in druge praktične predmete: koše, jerbaze, kmetško orodje itd. Razstava je zadovoljila vse številne obiskovalce. — Vidovdanska proslava se je vršila v skromnih razmerah; obsegala je slavnostno spominsko službo božjo, slavnostni govor šolskega upravitelja, deklamacije, petje in razdelitev državnih daril. Navzoč je bil ves uč-

teljski zbor, dalje zastopnik krajevnega šolskega odbora, starši, sorodniki, znanci in prijatelji otrok. Končno so se otroci in predsednik krajevnega šolskega odbora poslovili od svojega dosedanjega šolskega upravitelja, on pa od otrok in staršev. Bilo je za vse zelo ganljivo.

LJUTOMER. Sokolsko društvo je dogradilo svoj dom ter urejuje sedaj veselični prostor in letno telovadišče. Dne 14. avgusta bo otvorilo slovesno vse prostore doma in telovadišče s telovadnim nastopom ter veliko ljudsko veselico. Opozarjamo bližnja društva na ta dan ter jih vabimo, da se našega slavlja udeleže v čim večjem številu članstva.

MURSKA SOBOTA. Zbor župnikov SDS za srez Murska Sobota in Dolenjska Lendava se bo vršil v nedeljo 17. t. m. ob 10. uri dopoldne v hotelu Bac v Murški Soboti. Na tem zboru bomo postavili naše kandidate za volitve v Narodno skupščino. Prosimo vse naše zaupnike, oziroma delegate krajevnih organizacij, pa tudi druge naše somišljenike, da se tega zbora v polnem številu udeleže. Volitve v oblastno skupščino so pokazale, da bo naš kandidat izvoljen. Zato je vrlo važno, koga postavimo za kandidata. Da izberemo najboljšega in sposobnega, pridite v velikem številu.

FRANKOVCI-LOPERČICE. Naše gasilno društvo pod načelnikom g. Plavcem je priredilo na Ivanjsko nedeljo v Pušeni v gaju tik gostilne g. Vrhovčaka veselico s srečolovom. Pred veselico se je vršila župna vaja sosednih gasilnih društev ormoškega okraja pod vodstvom župnega načelnika g. Hanželiča na trati ob Mastenovi novi hiši. Veselica je pri najlepšem vremenu in zelo dobrem obisku imenitno uspeła. Hvala vsem obiskovalcem, posebno tovarišem gasilecem. Čisti dobiček je prvi «kamen» za nabavo motorne brizgalne.

VUHRED. V četrtek 7. t. m. je umrl v Vuhredu g. Karel Maks Kovač, veleposestnik in gostilničar, v 53. letu starosti. Bil je član krajevnega šolskega sveta in svoječasno tudi župan in načelnik vuhredškega gasilnega društva. Kako velik ugled je užival pokojnik v okraju, je pokazal veličasten pogreb 9. t. m. Poleg mnogoštevilnega sorodstva je spremlilo g. Kovača k večnemu počitku vuhredško gasilno društvo in častno zastopstvo slovenskega gasilstva iz okraja. Številni venci ter ogromna množica prebivalstva je pa pričala, da

nas je zopet zapustil v najlepši moški dobi eden izmed dobrih naših mož. Na grobu so se v lepih besedah poslovili od pokojnika domači g. župnik, vuhredški župan g. inž. Pahernik ter v imenu gasilnega društva g. Janko Pahernik. V srce segajoči govori so napravili najgloblji vtis ter izvabili solze odkritosrčne žalosti. Pokojniku, ki je bil naš pristaš, časten spomin, preostalom pa naše sožalje.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

KJE JE USPEŠNO MLEKARSTVO MOGOČE?

Uspešno mlekarstvo je navezano na razne pogoje, izmed katerih zavzema važno mesto predvsem uspešna reja dobrih molznih krav. Dasi je naša dežela predvsem živinorejska, vendar nima povsod enako ugodnih pogojev za rejo dobrih molznih krav, kajti tudi za to rejo je treba gotovih činiteljev.

Dobra reja krav zahteva zadosti tečne krme in zdrave pitne vode. Krava mora biti vedno dobro krmljena, da bo dosti molzla, saj nam pregovor sam pravi, da krava pri gobcu molze. Kraji, ki se boré vsako leto s pomanjkanjem krme, niso ugodni za rejo molznih krav in za mlekarstvo. Molzna krava ne sme stradati in trpeti pomanjkanja. Po takih krajih je treba — če je sploh mogoče — šele tla pripraviti za boljšo rejo krav, kar bi se dalo doseči s pridelovanjem obilnejše in tečnejše krme. Temu bi se dalo pomagati tudi z boljšim gnojenjem, saj je dobro gnojenje v najtesnejši zvezi s pomnoženim pridelkom krme. Napredni kraji si pomagajo danes tudi z močnimi krmili, ki jih kupujejo, da je ves uspeh ugodnejši.

V drugo je pa treba molznicam tudi redno zadosti zdrave pijače. Po krajih, kjer zmanjkuje vode in se moramo vsako leto boriti s takim pomanjkanjem, tam tudi ni mesta za uspešno mlekarstvo in rejo krav. Dobra in zadostna voda ni le potrebna za napajanje, ampak tudi za snaženje krav, mlekarskih prostorov in posode.

«Z Mejačevo?» se zdrzne Krasinov. Hitro se vrste njegove misli. «Da bi ona hotela? Ali je mogoče? Ali kdo naj bi sicer? ...»

Se parkrat skuša Lizo, ko pa spozna, da ženska govori resnico in da mu ne more razodeti nič več, nego to, kar mu je povedala, se poslovi in odide. Doma naroči materi, naj nikomur ne pove o njegovem sklepu, da hoče prenočevati v Repinkini bajti. Agato izroči materinemu varstvu, sam pa odide na svisl in se zarije v seno ...

Ko je bil Jošt odšel, se je Liza takoj odpravila za njim v vas. Kogar je srečala, mu je povedala, kaj se godi pri Repinovih in česa jo je obdolžil Jošt. Ljudje so strmeli in zmajevali z glavami.

«Le meni verjemite,» je prepričevala Liza, «pokojna Reza je imela toliko zaupanja v sveto Barbaro, da se mi ne zdi prav nič čudnega vse to!»

Vsa vas je bila naenkrat polna govoric o «skrivnosti svete Barbare». Od ust do ust je šlo. Vsakdo je še kaj pridejal, malo razširil in predrugačil, kar je slišal, tako da so bile bliskoma razširjene po vsem Vrhpolju in bližnji okolici najbolj grozotne govorice. Liza pa je krenila tudi k Mejačevim in povedala Neži.

«Ne veš, kako me je nahrulil,» je tožila in na dolgo in široko razlagala, kaj vse je trdil Jošt pri njej. V svoji navdušenosti niti ni opazila, kako je Neža prebledela ob tej novici.

«Glej ga no,» je menil stari Mejač, «se menda tudi že njemu vrti malo narobe v glavi.»

Med tem si je hči opomogla,

«Oh, to je dobro, da se nisem nič menila z njim,» je hinavsko zavila oči, «ko je tako tiščal za menoj! Norca imeti za moža, še tega mi manjka!»

«No, takih zetov me Bog varuj!» je dejal tudi Mejač. Ko pa je Liza odhajala, je stopila Neža za njo in ji v veži naročila, naj malo počaka. Potem ji je prinesla zaseke, jajc in precejšnjo kračo ter jo prosila, naj gre mimo Kvedrove baje in naroči Kozmu, naj pride v gmajno pod Bregom, ker bodo tam blizu Mejačevi orali.

«Siromak se mi smili, ko je tako zapuščen!» je dodala na koncu.

Liza jo je nekam začudeno pogledala, a rekla ni nič. Tudi je naročila pokveki, kakor je obljubila.

«Ali Neža ni sama ali kaj, da želi tvoje bližine,» je skušala poizvedeti, toda Kozma je poskočil in zavpilil:

«Jaz sem Kozma, coperniški sin. Beži, baba, da te hudič ne dobi v oblast!»

«Budalo,» je zagodrnjala Liza, vendar se je prekrizala in naglo odšla domov, Kozma pa je odnihal, kamor je naročila Neža.

Ko ga je Mejačeva z njive opazila med grmičjem, je takoj popustila delo in odšla k njemu. Ko sta bila že dokaj globoko v gošči in se je Neži zdelo, da sta že na varnem, je zatrepetala:

«Kozma, kaj bo? Jošt že vse vé!»

Pohabljenec je izbulil desno oko, Neža pa mu je v hlastnih, razsekanih stavkih povedala, kar je bila izvedela od Lize.

«Pustiti zdaj ni mogoče,» je hlipel Kozma. «Kar si skuhala, to snej!»

«Ah sem jaz?»

«Kdo pa?»

«Ti, grdoba spačena!» je planila Neža proti njemu.

Kozma se je previdno umaknil in se zarežal:

«Kdo pa si je zaželel Jošta, ti ali jaz, ha, Nežica, devica?»

Neža je obstala kakor od strele zadeta. Po vsem životu se je tresla od sramu, jeze in bojazni. Čutila je, da se pogreza vse pod njo, toda kakor je njena splašena misel iskala, ni mogla nikjer najti opore. Nazadnje, po dolgem hlastanju, se je blazno zasvetilo v njenih očeh:

«Kozma, veš kaj, za moža te vzamem! Tako odvrneva vsak sum!»

Pohabljenec se je ostudno zarežal. Ko je videl to klaverno žensko bitje tako ponižano pred seboj in v mislih primerjal njo z Agato, svojega življenja lučko, je prirojena zlobnost s postoteren silo zabesnela v njem.

«Zdaj se lahko maščujem kakor še nikoli!»

In s peklenskim mirom je ledeno odvrnil: «Ti — mene za moža? Kam pa misliš, revše ubogo? ... Seve, zastrupljati, pokončavati ...»

«Ne zijaj,» se je vnovič zakadila Neža proti njemu, toda Kozma je bežal in se še spotoma rogal:

«Le sama se rešuj, morilka! Kozma te ne bo! Kozma ima v oblasti skrivnost svete Barbare!»

(Konec prih.)

Samo po sebi se razume, da je treba za uspešno mlekarstvo snage in čistoče pri živini, pri molži, pri mleku in sploh pri vseh opravilih, ki so v zvezi z mlekarstvom.

Po drugi strani je treba za uspešno mlekarstvo tudi ugodne prilike za oddajo, oziroma za vnovčevanje mleka. Kjer ni ugodnih pogojev za vnovčevanje mleka, tam tudi ni mesta za uspešno mlekarstvo. Važno je pa tudi, da so prizadeti živinorejci zavzeti za skupno samopomoč in za mlekarstvo na združni podlagi. Če manjka združnega dela in zinisla za skupno samopomoč in če manjka tudi potrebnih voditeljev za vodstvo takih zadrug, potem je vsak napredek na polju mlekarstva vnaprej onemogočen.

PLETEV NA TRAVNIKU.

Na pletev na travniku pri nas nikdo ne misli. Vajeni smo pleti različne sadeže po njivah in drugih prostorih (vrtovih itd.), toda po travnikih nam je to delo čisto neznan. Tam raste po mili volji vse, kar hoče. Vseeno nam je, ali raste sama trava in razna detelja ali pa razni plevi, in naj so še tako škodljivi in malovredni. O raznih travniških plevah smo sploh premalo poučeni, jih ne poznamo in ne vemo, ali so nam v škodo ali ne. Marsikateri plevel nam je pa dobro znan in se ga vzlic temu ne dotaknemo, ker smo najbrž mnenja, da je sploh vse dobro, kar raste na travniku. In vendar, koliko škode nam dela različen plevel in koliko trpimo zaradi naše malobrižnosti!

Travniški plevel je prav tako škodljiv kakor njivski ali vrtni, prav za prav pa še bolj, ker nam ta plevel ne zatira samo drugih dobrih trav in zelišč, ampak nam kvari tudi krmo. Plevelna krma je manj vredna, je manj tečna, lahko pa tudi naravnost škodljiva, ker vsebuje nezdrave ali strupene rastline in ker z njo razinnožujemo potom gnoja tudi plevel.

S skrbnim obdelovanjem in gnojenjem se dá sčasoma marsikateri plevel zatreti ali mi imamo tudi take vrste plevela, ki se dajo le s pletvijo zatreti. Tu sem spadajo velikolistnati plevi, ki se vzdržujejo s svojo močno koreniko ali čebulo in ki trajajo leta in leta, kakor n. pr. razne vrste velikolistnega

ščavja, gabez, volovnik, ušivec (jesenski podlessek), širokolistni trpotec, travniška kadulja, dvoletni dimak ali zajka, gladež. Take rastline je treba s pripravnim orodjem izdreti ali izkopati. Pripravno orodje za to je tudi kopalnica, ki jo potrebujemo za izruvanje korenja. Prav pripravno orodje sem videl zadnjič pri g. Goričanu v Višnji vasi pri Vojniku, ki dela to častno izjemo, da čisti svoj travnik od plevela. On uporablja za to delo ostasto kopuljo in ozko, dletu podobno lopatico, ki jo zabada v zemljo, da izdira korenine. Prav toplo bi bilo želeli, da se tudi drugod poprime takega dela in da spravimo z naših travnikov vsaj tisti plevel, ki je najbolj škodljiv. To nas stane malo truda, nudi pa mnogo uspeha.

Francosko kmetijstvo

Francija je dežela, ki jo je narava zelo bogato obdarila. Le majhen del njene površine pokriva visoko pogorje, ki je povsod le prav malo rodovitno. Na južni strani tvori 3000 m visoki Pireneji, na jugovzhodu Alpe z najvišjo goro, po imenu Montblanc (po naše bela gora, ker jo pokriva večer sneg), del državne meje. Sicer pa kaže vsa prostrana država le valovito dričevje in nižje gore, ki padajo proti zapadu stopnjema v široke ravnine. Tla so skoro po vsej državi rodovitna in bogata; celo alpske doline so v Franciji precej rodovitne; po njih uspeva sadje, vino in južni sadeži. Le šest odstotkov države je nerodovitnih. Nad 150 plovnih rek in mnogo prekopov je na razpolago kmetijstvu. Najbolj pa ugaja kmetijstvu podnebje, ki je v Franciji zelo ugodno. Le v visokogorskih krajih je podnebje ostro, sicer pa ima pod vplivom bližnjega morja celo severni del mile zime in južni ne prevroči poletij, tako da rasejo v Franciji palme na prostem.

Prebivalstvo malokater države na svetu pa zna ugodnosti, ki jih nudi narava, tako dobro izkoriščati kakor Francozi. 45 odstotkov francoskega naroda, torej kakih 20 milijonov Francozov, živi od kmetijstva. Zemlja, ki je razdeljena v same majhne parcele, se čimbolj izkorišča.

Ugodne podnebne razmere omogočajo, da lahko goje sadeže severnih in južnih dežel in francoski kmetje obdelujejo zemljo tako umno in so prišli v popolnosti tako visoko, da so postali v marsičem učitelji vsem drugim narodom. Francosko kmetijstvo donša vsako leto lepe dobičke in francoski kmet je povprečno zelo imovit mož, ki nima le udobno urejenega doma, temveč po večini tudi nekaj imovine.

Ta ugodni družabni položaj si je priboril francoski kmet s pridnostjo, varčnostjo, umnim kmetijstvom, posebno pa s tem, da zna vsak košček zemlje in vsako delovno moč čimbolje uporabiti; kajti davek je bil na Francoskem vedno precej visok.

Težišče francoskega kmetijstva ni v pridelovanju žita, temveč v vinu, sadju in južnih sadežih. Žito, krompir, repa, hmelj in tobak zadostujejo komaj za številna francoska mesta; vino, sadje in južni sadeži pa se v velikih množinah izvažajo.

Francija pridelava med vsemi deželami na svetu največ vina. Nad dva milijona hektarjev zemlje je obdelanih z vinsko trto. Nad dva milijona ljudi se bavi z vinorejo, ki uspeva z majhnimi izjemami skoro po vsej deželi. S skrbnim obdelovanjem vinogradov in prav tako umnim kmetijstvom daje Francija ne le vina, ki spadajo med najboljša na svetu, temveč je tudi gospodarica na svetovnem vinškem trgu. Najizvrstnejše in najpriljubljenejše vrste uspevajo v pokrajinah Champagne (izgovori: Šampanj), Gascogne (Gaskonj), Gironde (Žirond) in Burgundiji. Letni pridelek znaša, odkar so zatrti trtno uš, 40 do 50 milijonov hektolitrov. Sadjereja pač ni v nobeni drugi državi na svetu na tako visoki stopnji kakor na Francoskem, kjer prodajo vsako leto za stotine in stotine milijonov svežega in suhega sadja. Severna Francija naredi tudi mnogo izvrstnega sadjevca. Med južnimi sadeži omenimo le limone, pomaranče, fige, kostanj, kapre, zlasti pa olive, ki dajejo dobro francosko namizno olje.

Vrtnarstvo se goji po vsej državi zelo umno in z veliko ljubeznijo. To donša malim posestnikom, posebno na jugu, vsako leto mnogo milijonov frankov; tako na primer se

Soteščan:

Graččakov morilec

(Povest iz starih časov.)

(Dalje.)

«Gibčnosti nimate in spretnosti ne poznate,» si je pulil lase in brado. «Nekdaj ste kopicili zmago na zmago, v največjem trenutku pa, ko gre za čast, odliko in plačilo, postanete zajci ter se zbojite lastne sence.»

Roparji pa so se opravičevali: «Ušli smo ječi in vislicam, poglavar. Vitez s Pečevja je naš nevaren sovražnik. Z mukami bi prisilil vsakega ujetnika k izdajstvu posadke in trdnjave. Tako pa nima nikogar, ki bi mu dal pojasnilo.»

«Junak je zvest prisegi tudi v skrajnem položaju. Dovoljena mu je samo ena izbira — smrt, kadar ni drugega izhoda.»

«Ne bojimo se smrti, marveč trpinčenja in jetništva.»

«Plašljivci! Kako naj opravičim Valeriju vašo nesposobnost? Pripravite glave in prsi nastavitve njegovi pištoli!»

«Jaz prevzamem odgovornost,» se je predstavil poglavarju širokoplečasti tolovaj. «Nesel mu bom poročilo in obrazložil položaj. Še hvaležen nam bo, da nas niso zajeli.»

«Ali ni nihče zaostal?» se je spomnil poglavar.

«Tiger je bil ranjen ter se do zdaj še ni povrnil,» se je glasil iz kota odgovor.

«Kam je bil ranjen? Nihče mi ni javil!»

«Šepal je, noga mu je krvavela.»

«Zakaj ga niste vzeli s seboj? Bojim se, da bo kaj izbleknil, ako so ga zalotili.»

«Precej dobro je še hodil. Šele v Grapi smo opazili, da ga ni bilo za nami.»

«Tako se brigade za svoje koristi!» Poveljnik je planil pred ležečega razbojnika z nabito pištolo. «Zapovem ti, da se takoj napotiš v sotesko in poiščeš Tigra, sicer te zakoljem kot divjega merjasca. Brez njega se nikar ne povrni pred moje obličje!»

Ropar Volk se je mahoma preoblekel v zalega potnika in odpravil v sotesko. Z njim je odšel tudi razbojnik Ris s poročilom na Žrebinje. Klicali so se z imeni divjih zverin, katera so prejeli ob vstopu v tolovajsko družbo.

Dolgo je stikal preoblečeni Volk za Tigrom, ranjenim tovarišem. Pretaknil je domala vsak grmičev, obenem pa se je izogibal lovcem, ki so lovili po gorovju. Semintja je zapiskal na piščalko dogovorjeno znamenje, toda odziva ni bilo od nikoder.

Končno je našel grmovje s krvavimi sledovi, s stopinjami v mehki gozdni zemlji in odkrito ležišče, čigar vznožje je rdečila strjena kri. Tukaj je ležal ranjenec, katerega so najbrž zalotili in spravili na varno.

«Kam?» se je vprašal, zakaj najti ga mora in priveriti poglavarju.

Stopinje so ga vodile od grma po gozdu do lesene lovske kočice. Presenetilo ga je močno trkanje na šipo, za katero je zapazil znan obraz.

«Tiger!» ga je potihoma poklical.

«Volk!» se mu je tovariš odzval iz kočice.

«Hitro me reši, drugače bo prepozno.»

Naglo sta razbila okno in izrvala omrežje — ropar se je pognal na prosto. «Beživa!» se je podvil. «Sicer sva izgubljena.»

Volk in Tiger sta se prišla za pod pazduho in krenila v goščavo. Do prelaza na gorovju nista ničesar govorila. Šele ko sta se spustila navzdol v Grapo, sta se pričela potihoma meniti.

«Pa nisi kaj izbleknil?» to je bilo glavno, kar je skrbelo prekanjenega Volka zavoljo lastne kože.

«Nobene besedice,» je lagal razbojnik. «Potuhnil sem se in skril pod izmišljene bolečine, da me niso nadgledovali. He, to je bilo dobrikanja in groženje; niso me omečili; kakor nevihta ob skali, tako so se razbijali njih poizkusi ob mojem sklepu: raje umreti kakor živeti izdajalec!»

«Predlagal te bom v odlikovanje za hrabrostno svetinjo prvega reda,» mu je obljubil nalaganec. Tudi sam je pričakoval odlike tako v naslovu kakor v gotovini. Do nadrazbojnika se je hotel povzpeti in dobiti prvo darilo. Zavest, da je rešil roparja, slovečega po krvolitju, ga je kovala v zvezde ter mu obetala pohvalno priznanje.

Ko so se lovci vrnili proti večeru z obilnim plenom, so našli razbito okno in prazno kočico.

Ris je na Žrebinjah slabo naletel. Graščak je bil vznemirjen zaradi upornosti tlačanov: že dva dni jih ni bilo na delo, čeprav jim je obljubil ječ in verige. Tudi desetine niso plačali; njegove beriče in pisarje pa obkladajo z najgršimi psokami, celo dejansko so jih že napadli. Najprej so se izneverile vasi ob za-

v Grasseu (izgovori: Gras) predela v tamkajšnjih tvornicah za parfeme milijon kilogramov rož in dva milijona kilogramov pomarančnega cvetja. Cvetlice se tudi mnogo izvažajo. Pred vojno so šli od 1. oktobra do 1. junija vsak dan trije vlaki proti severu in cvetlice so prišle sveže v London, Petrograd, Moskvo, Odeso itd.

Gozdov Francija nima mnogo; le kakih 20 odstotkov površine pokrivajo gozdovi. Kako umno pa se bavijo Francozi tudi z gozdarstvom, nam kaže pogodovanje Alp in primer, da dobivajo iz borovih gozdov, ki so jih nasadili med izlivoma rek Adour (izgovori: Adur) in Gironde (Žirond), vsako leto za več kakor sto milijonov frankov terpenina in kolofonije.

Živinoreja je na Francoskem gojenje plemenske živine v hlevih. Za živinorejo, kakor jo goje v Alpah ali pri nas, manjka Franciji pašnikov. Značilno za Francijo je gojenje perutnine; ne glede na velikanski domači konzum se izvažajo vsako leto milijoni in milijoni jajc, dalje mnogo perja in mesa.

Omeniti moramo gojenje oslov in mul, dalje ovac in koz, gojenje sviloprejk, umetno gojenje rib po vseh rekah in potokih.

Pozabiti pa tudi ne smemo mlekarških izdelkov, zlasti izdelovanje sira, ki ga kot delikateso povsod cenijo in kupujejo.

Iz povedanega se jasno vidi, da so Francozi izvrstni kmetovalci; njihovo kmetijstvo je neizčrpen vir velikega francoskega narodnega bogastva, nič manjši kakor francoska industrija.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Cene na svetovnih tržiščih valujejo. Na novosadski borzi, kjer je razpoloženje čvrsto, so bile zadnje dni naslednje cene za 100 kg na debelo: pšenična, nova 270 do 275 Din, ječmen, novi 175 do 200 Din, turšičica 170 do 173 Din, moka «0» 415 do 425 Din, otrobi 140 Din.

ŽIVINA. Stanje cen v glavnem nespremenjeno. Živina se zopet v manjši meri izvažuje v inozemstvo. Na zadnjem mariborskem sejmu so bile za kilogram žive teže naslednje cene: debeli voli 8-50 do 9 Din, poldebili 7 do 7-50 Din, ple-

menski 5-50 do 7 Din, biki za klanje 6-75 do 7-50 Din, krave, debele 6-25 do 7 Din, plemenske in breje 5-50 do 6 Din, za klobasarje 3-75 do 4 Din, molzne 5-50 do 6-50 Din, mlada živina 6-50 do 8-25 Din.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo 12. t. m. v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 799-75 do 802-75 Din.
100 nemških mark za 1349 do 1352 Din;
100 italijanskih lir za 307-59 do 309-59 Din;
1 dolar za 56-70 do 56-90 Din;
100 francoskih frankov za 222-12 do 224-12 Din;
100 češkoslovaških kron za 168-20 do 169 Din.

Sejmi

15. julija: Zdole, Škocijan, Beltinci.
16. julija: Dobje pri Šmarju.
18. julija: Sv. Lenart pri Brežicah, Pri sv. Antonu, Ščavnica-Sv. Ana, Muta, Velenje, Verače-Sv. Filip.
20. julija: Koprivnik, Loka pri Žusmu.
21. julija: Kandija (za živino in stavbni les), Šmarje pri Jelšah.
22. julija: Sodražica.

Kratke vesti

— **Prijava točilcev alkoholnih pijač na drobno in debelo.** Prijave zaradi nove odmere točilne takse po tarifni postavki 62. taksnega zakona za triletnje 1928. do 1930. (člen 18., točka 6. točarinskega pravilnika, «Uradni list» od 3. septembra 1925.) je opraviti v območju finančnega okrajnega ravnateljstva v Ljubljani v času od 1. do 20. septembra t. l. pri pristojnem oddelku finančne kontrole.

— **Lep uspeh Ljubljanskega velesejma.** V ponedeljek se je zaključil VII. ljubljanski vzorčni velesejem, katerega je za ves čas trajanja obiskalo okrog 70.000 ljudi. Ogledovalcev je bilo letos manj kakor lani, toda resnih kupcev je bilo izredno veliko. Zato je tudi pretežna večina razstavljalcev delala dobre kupčije. Okrog dve tretjini razstavljalcev sta se izjavili kot zelo zado-

voljni s kupčijskim uspehom. Meseca septembra bo na razstavnem prostoru prirejena pokrajinska razstava s kmetijskim oddelkom, razstavo slovenske knjige, trgovskim oddelkom itd. Pokrajinska razstava bo izredno zanimiva in bo na njej v veliki meri poskrbljeno tudi za zabavo.

Dr. Pivko nosilec naše liste na Štajerskem

V nedeljo se je vršil v Narodnem domu v Mariboru oblastni zbor zaupnikov SDS za mariborsko oblast in se je pri tej priliki konstituiral tudi oblastni odbor za prihodnje leto. Za predsednika je bil ponovno izvoljen g. dr. Fran Lipold, za podpredsednike gg. dr. Milan Gorišek iz Sv. Lenarta, dr. Ernest Kalan iz Celja, Lovro Petovar iz Ivanjkovec, za oblastnega tajnika pa g. Vekoslav Spindler.

Zborovanja so se udeležili poleg zaupnikov vseh okrajev mariborske oblasti tudi narodni poslanec g. dr. Pivko, nadalje oblastni poslanci gg. Petovar, Godina, Finžgar in Perkovič. Predsednik g. dr. Lipold je obširno poročal o pogajanjih, ki jih je vodila SDS glede osnovanja naprednega bloka. Zaupniki so nastop vodstva stranke za ljubljansko in mariborsko oblast soglasno odobrili.

O delovanju stranke v mariborski oblasti je poročal oblastni tajnik g. Spindler, ki je ugotovil v svojem poročilu velik napredek stranke v preteklem letu. Število strankinih krajevnih organizacij je poskočilo od 99 na 145. Od teh jih je 35 v mestih in trgih, 110 pa v čisto kmečkih in delavskih občinah. Razen tega ima stranka v mariborski oblasti 121 poverjeništev po krajih, kjer še ni organizacij. Ob burnem odobravanju je bil določen za nosilca liste SDS v mariborski oblasti zopet narodni poslanec g. dr. Ljudevit Pivko.

SOKOLSTVO

40LETNICA SOKOLSKEGA DRUŠTVA
V NOVEM MESTU.

Novo mesto, julija.

Zletni odbor se je z izredno vnemo in vso požrtvovalnostjo lotil priprav za pomembno le-

tiški meji, odkoder se širi upor v sredino njegove pokrajine. Več kakor polovica podložnikov je stopila v vrsto upornikov.

Kakor ogenj v kupu slame je vzplamtel Valerij ob usodnem poročilu. «Škoda vam je imena tolovaj!» je pihal od jeze. «Pred mano niste več razbojniki, ampak bebci, ki se bojijo lastne sence.» Razpaljen je izdrl meč ter ga je zasadil v mizo zraven sebe.

«Lovci s Pečevja so nas pregnali», se je ropar zagovarjal.

«Zakaj niste ponovili napada na drugem kraju?»

«Pečevci so jih spremljali na konjih do prve vasi, kamor so dospeli ob svitanju jutranje zarje. Vitez se je vozil pri Viktoriji v zaprtem vozu.»

«Milan?» Graščak se je ugriznil v ustnico in je vidno pobledel. Slutil je, da mu je mladi plemič nevaren tekmeč s svojim deviškim obrazom. Vročina njegovega srda pa je mahoma padla za nekaj stopinj; takoj je potolažil užaljenega Risa, katerega bo še nujno potreboval. Viteza mora napraviti neškodljivega s pomočjo razbojniške tolpe v Divji grapi.

«Vem, da ste storili več kakor je bilo mogoče», je popravljaj. «Poglavitno je, da niso nikogar prijeli in da vam niso sledili.»

Ris mu je zamolčal, da je zaostal razbojnik Tiger, ki pred njegovim odhodom še ni došel v brlog. Nasprotno je slavil junaštvo svojih tovarišev in pretiraval odpor branilcev. Lagal mu je o srditem spopadu, ki je spremenil goščavo v ognjeno bojišče. Hvalil se je, s kako spretnostjo so naskočili kočijo

in ugrabili graščakinjo, a so jo morali pustiti radi silnega navala.

«Oglasil se bom pri poglavarju», je Valerij preslišal prazno hvalisanje. «Izročite mu pozdrave!» Odprl je predal, napolnjen z zlatniki in cekini ter mu je odštel bogato darilo.

Ropar je odšel s hvaležnim poklonom in vdanim priporočilom. Isker vranec ga je v divjem diru odnesel čez polje in gozde v samotno skrivališče.

«Strl bi ga kakor črva!» je vzplamtel graščak po tolovajevem odhodu. «A premagati se je treba, drhal mi bo še koristila s svojim pogumom in orožjem. Zalezovati bom moral Milana in strahovati upornike — povsod bodo pomagali tolovaji.»

Vroče mu je postalo v zaprti sobi, da je komaj dihal. Odprl je okno zavoljo spremembe ozračja, zakaj tesno mu je bilo pri srcu, skrb in nemir sta tiščala kakor kamen na njegove prsi. Zunaj je bilo soparno, nebo so omrežile sive megle, zgoščajoče se na zahodu v temne oblake. Votel grom se je oglašal iz daljave.

Grad Žrebinje je stal na prijaznem holmcu sredi valovite ravnine. Njene najlepše prostore je zavzemalo rodovitno polje in travniki, dočim so bile skromne vasice zgrajene tam, kjer je bila zemlja kamenita. Prebivalci so bili siromašni tlačani, od pantiveka podložni žrebinjski gospodi, kruto zatirani in tepnani. Do krvi jih je žulil graščinski jarem, njihovi vzdihli pa niso izzvali pravice, marveč preganjanje in kazen.

Žrebinjci so vedeli, da pri ljudstvu nimajo zaslombe in da vzdržujejo oblastvo le z beriči in s strahovanjem. Posamezne upore ni

bilo težko zadušiti, toda če bi se uprla vsa okolica, bi jo bili težko ukrotili. Splošnega nemira se je Valerij že dalje časa nadejal, saj jih je mnogo, ki hujskajo in delajo zgago. Tako zalego mora korenito iztrebiti, tako se je zaklel v svojem srcu.

Vedno nemirnejši je postajal ob pogledu na ravnino, orošeno z znojem in s solzami nezadovoljnih tlačanov. Daleč tam na vzhodu se je senčilo hribovje — meja med njegovo in zatiško oblastjo.

Poklical je oskrbnika, ki je prisopihal po stopnicah. «Kaj je z uporniki? Ali so prišli na delo? Ali so plačali desetino?» je izpraševal v eni sapi.

«Poslali so odposlanca s popolno odpovedjo tlake in desetine. Stavil je nekaj drznih pogojev, katere nisem hotel sprejeti. Ponizevalno bi bilo za nas, ako bi se pogajali s tlačani.»

«Odgovorili jim bomo s kaznijo in z orožjem. Hujskače bom dal poloviti in pomoriti. Vohuni morajo izvohati, kje naj zgrabimo.»

«Žugelj čaka na dvorišču. Pravi, da je nekaj izsledil ter želi z vami osebno govoriti.»

«Tako mi ga privedi!»

Pred graščaka je stopil potuhnjjen možak, njegov dolgoletni vohun. «Žugelj» so mu rekli, ker je s kazalcem žugal med govorjenjem. Bil je podkupljen ter je za Judeževe groše izdajal svoje sotrpine. Po vaseh se je predstavljal za upornika in zabavljaj proti graščaku; tako mu je bilo lahko priti do tajnosti, ker ga nihče ni smatral za graščakovega zaupnika. Polovico zatiranja in krivic, ki so se godile tlačanom, je nosil na svoji kosmati vesti.

(Ije prihodnjič.)

tošnje prireditve našega sokolskega društva, za katero vlada povsod veliko zanimanje. V četrtek 7. t. m. je bil na zletišču sestavljen podroben načrt za postavbo dveh velikih tribun z balkonom za godbo ter mostičkom za načelnika na sredi. Določili so se tudi vsi ostali prostori, paviljoni za vino, pivo, jestvine, slaščice, kavarno, plesišče, oder za godbo, telovadišče, veselični prostor ter poseben prostor za naraščaj in deco. Vsi prostori bodo lepo okrašeni. Društvo bo nakupilo večjo množino steklenine ter si priskrbelo izborni pijačo, tako da bodo tudi ljubitelji dolenskih vin prišli na svoj račun. Prepričani smo, da bodo narodne dame svojo nalogo rešile v splošno zadovoljnost.

Spored obeta biti zelo zanimiv. Zleta se bodo udeležili tudi Sokoli vojaki 36. p. p. iz Karlovca. Sodelovale bodo tri godbe: naše Mestno godbeno društvo, ljubljansko Železničarsko društvo Sloga kakor tudi sokolska fanfara iz Karlovca. Došlo je dovoljenje za posebne vlake, tako da bodo zveze na vse strani tudi za povratek nad vse ugodne. Železniške legitimacije bodo v kratkem natisnjene. Nočno razsvetljavo na Krki bo prevzel profesor Krajec, pevske zборе pa bo organiziral g. Strajnar.

V kratkem bodo gotovi veliki plakati našega umetnika B. Jakaca, ki jih bo zletni odbor hkrati z drugimi letaki in posebnimi navodili odposlal na vsa sokolska društva. Novomeškemu občinstvu bo razposlana okrožnica s prijaznim vabilom na sodelovanje pri proslavi.

Zletni odbor upa, da bo našo prireditev posetilo kar največ narodnega občinstva iz vseh krajev, da bo letošnje sokolsko slavlje najveličastnejše od vseh, kar jih je doslej doživelo naše mesto.

DOMAČE NOVOSTI

* **Kralj in kraljica v Ljubljani.** Z dvornim vlakom je te dni prispela z Bleda v Ljubljano kraljica Marija s svojim spremstvom. Ob istem času je prispel na glavni kolodvor z dvornim avtomobilom kralj Aleksander. Kraljica Marija se je odpeljala dalje proti Zagrebu, nato je po kratkem odmoru nadaljevala vožnjo proti Splitu, od koder se je z ladjo prepeljala v Dubrovnik, kjer se nahaja v vili »Solitudo« prestolonaslednik Peter. Kralj se je po slovesu od kraljice na ljubljanskem glavnem kolodvoru odpeljal nazaj z avtom proti Bledu.

* **Sklicanje ljubljanske oblastne skupščine.** Ljubljanska oblastna skupščina je sklicana za torek 19. t. m. Na dnevnem redu bodo sporočila predsedništva.

* **Proslava proglasitve trga Ljutomera za mesto.** Iz Ljutomera nam pišejo: Dne 23. in 24. t. m. bomo proslavili proglasitev trga Ljutomer za mesto na slovesen način. V soboto 23. t. m. je predvidena iluminacija vseh hiš in bakljada. V nedeljo 24. t. m. se bodo zbrala vsa ljutomerska društva ob pol 9. uri pred občinsko hišo; po slavnostni seji občinskega odbora se bo prečital po primernih govorih dekret o proglasitvi Ljutomera za mesto. Popoldne se bo vršila v Seršenovem logu velika ljudska veselica z raznimi šotori, igrami, petjem, godbo in drugimi točkami.

* **Volilne priprave v ormoškem okraju.** Pišejo nam: V nedeljo 3. t. m. se je vršil v prostorih g. Horvata v Središču občni zbor sreske organizacije SDS za okraj Ormož. Bilo je zastopanih vseh sedem krajevnih organizacij tega sresa po izvoljenih delegatih. Prisotnih je bilo tudi večje število odbornikov iz Središča in Obreža. Po poročilih predsednika sreskega odbora g. Lovra Petovarja in narodnega poslanca g. dr. Pivka o organizatornem gibanju SDS v okraju in o volilnih pripravah ter dogovorih s SKS je sklenil občni zbor postaviti lastne kandidature za srez Ormož. Po poročilih posameznih delegatov in zapisnikov sklepamo, da bo SDS pri letošnjih skupščinskih volitvah v ormoškem okraju močno napredovala.

* **Za župana v Novem mestu** je bil ponovno izvoljen g. dr. Režek, kar je na meščanstvo napravilo najboljši vtis.

* **Javni shod v Središču.** Pišejo nam: V nedeljo 3. t. m. se je vršil javni shod SDS v prostorih g. Zidariča v Središču. Krajevna organizacija SDS v Središču je bila polnoštevilno zastopana in sosedne občine so poslale, kakor je bilo pričakovati, istotako veliko število naših pristašev. Tudi SLS in radičevci so se shoda udeležili, med njimi poslanec g. Kelemina. Shod je otvoril g. Robič, ki je dal besedo narodnemu poslancu g. dr. Pivku. Poročilo o našem volilnem gibanju in o dogovorih z vodstvom Slovenske kmetijske stranke glede skupnega nastopa je izredno zanimalo vse navzoče. Zborovalci so soglasno odobrvali postopanje našega strankinega vodstva, ki je pravilno ocenilo mišljenje vsega našega volilstva, da je kompromis nemogoč, ako vztraja SKS na zahtevi, naj bo Štefan Radič nosilec skupne liste. Pucelj in njegovi možje, ki stavijo naši stranki tako čudno zahtevo, ne poznajo razpoloženja v Sloveniji napram g. Radiču, o katerem imajo isto mišljenje tudi naši samostojni kmetje kakor demokratje, mišljenje namreč, da Radiča pri nas ne moremo voliti. Vodstvo Slovenske kmetijske stranke mora pač vedeti, da je hotelo že v naprej onemogočiti skupen nastop. Oblastni poslanec g. dr. Novak iz Čakovca je v temperamentnem govoru karakteriziral svoje in naše radičevce, oblastni poslanec g. Lovro Petovar je pa poročal o delu mariborske oblastne skupščine in gospodarskih vprašanjih, ki v prvi vrsti zanimajo kmetijstvo ormoškega okraja. Shod je potekel do konca popolnoma mirno in je dokazal nepremagljivo moč naše stranke v Središču in okolici.

* **Županske volitve v Zagorju ob Savi.** 9. t. m. je bil izvoljen za župana z 11 glasovi komunist g. Martin Repovž, rudniški delavec. Tudi vseh osem svetovalcev je komunistov. Občinski odbor je seveda dela nezmožen, ker nimajo komunisti potrebne večine. Imajo 11 glasov, opozicija pa 14.

* **Novi cigare in cigarete.** Uprava monopola bo v začetku meseca septembra spravila v promet dve novi vrsti luksuznih cigar, ki se bosta imenovali »Perla de Kuba« in »Flor de Havana«, obe iz kubanskega tobaka z ovojem iz pravega sumatranskega tobaka. Te cigare bodo velike, moderne oblike in z okusnim obročkom. Izdelujejo se v zagrebški tobačni tovarni. Cena še ni določena; znašala bo pet do sedem dinarjev. Pripravlja se tudi nova vrsta cigaret pod imenom »Drina«, ki bo vsebovala do 70 odstotkov hercegovinskega tobaka.

* **Razširjena tvornica pletenin v Litiji.** Litijška tvornica pletenin, last g. Franca Lajovica ml., je razširila svoje prostore. Strojnico so na novo preuredili. Skladišča, ki so v dosedanjem obsegu premajhna, so tudi dozidali.

* **Zaradi sine vročine v Dalmaciji grozdje že zori.** Strašna vročina v Dalmaciji povzroča, da tam grozdje že zori in se že pojavlja na tržiščih. Cena mu je 40 Din za kilogram.

* **Kralj boter 17. otroku nekega hrvatskega kmeta.** V nedeljo je bila v Ivanič gradu pri Zagrebu zanimiva proslava. Kmet Dorišić je prosil kralja za botra svojemu 17. otroku. Kralj je prošnji ugodil in pri krstu je kralja zastopal polkovnik armijske komande v Zagrebu Vojislav Todorović.

* **Brezposelne podpore za privatne in trgovske nameštence.** Zveza privatnih nameštencev Jugoslavije v Ljubljani opozarja vse svoje brezposelne člane, da se ob času uadnih ur (od 9. do 2. in od 6. do 8. zvečer) prijavijo v uradnih prostorih Poljanska cesta 12 (pritličje, desno) zaradi brezposelnih podpor. Brezposelne podpore se razdeljujejo članom v zmislu pravilnika za podpiranje brezposelnih. Onim članom, ki potujejo v svrhu povpraševanja po delu in nameščenju, se izdaja poleg brezposelnih podpor tudi brezplačna železniška in parobrodna karta ter eventualno hranarina v gotovini. Za izplačilo podpor in za železniško ugodnost je potrebna legitimacija organizacije. Potrebne podrobne informacije se dobivajo in novi člani se sprejemajo ob uradnih urah.

* **Novi sejmi v Litiji.** Veliki župan ljubljanske oblasti je na prošnjo litijskega občinskega odbora dovolil dva nova sejma, in sicer enega na prvi dan po Svetih treh kraljih, drugega pa na torek po cvetni nedelji.

* **Nenadna smrt.** Pišejo nam: V št. Vidu pri Vuzenici je bilo v nedeljo 10. t. m. cerkveno opravilo, katero je opravil vuzeniški dekan g. Štefan Pivec. Ko se je g. dekan vračal popoldne domov, ga je kakih 20 minut pred Vuzenico med potjo zadela srčna kap. Našli so ga na poti že mrtvega. Pogreb v splošnem mirnega in za glasbo vnetega duhovnika se je vršil v sredo dne 13. t. m. v Vuzenici. Blag mu spomin!

* **Smrtna kosa.** Po kratki mučni bolezni je umrl župan na Bregu pri Ptujju g. Franc Fijan, sodarski mojster, načelnik zadruge mizarjev in sodarjev ter član gasilnega društva v Ptujju. Bil je šele 55 let star. Pokojnik je bil splošno priljubljen, kar je pokazal njegov lepi pogreb. — V najlepši moški dobi 52 let je umrl po daljši bolezni g. Karel Kovač, posestnik in gostilničar v Vuhredu. Pokojnik je bil član krajnega šolskega sveta ter svoječasno župan in načelnik vuhredskega gasilnega društva. Tudi v lovskih krogih je imel ugledni mož mnogo prijateljev. — Blag jima spomin!

* **Deček rešil dva otročiča.** Dne 8. t. m. popoldne sta se med drugimi otroci kopala v Kokri pod Jurijevimi pečmi štiriletni sinček ravnatelja tvornice Vulkan g. Šumija in štiriletni sinček čevljarkega mojstra g. Pernuša. Otroci so veselo brodili po vodi in se valjali po pesku. Neki dijak je hotel otroke učiti plavanja in jih je spravil v globljo vodo. Pri tem sta se mu omenjena fantka izmuznili iz rok in izginila pod vodo. Prestrašeni dijak je začel klicati na pomoč in je privabil na kraj nesreče tudi druge ljudi. V teh kritičnih trenutkih je prihitel k vodi tudi učenec petega razreda deške osnovne šole Vladimir Požgan, ki se je takoj zagnal v vodo in se potapljal, da bi našel ponesrečena fantka. Res ju je zagledal pod skalnatimi čermi. Po kratkem prizadevanju je oba potegnil na površje in ju s spretnim plavanjem rešil na obalo. Oba sta bila že nezavestna in bi bila smrt lahko vsak trenutek nastopila. Z umetnim dihanjem so oba fantka kmalu zopet spravili k zavesti in oddali v domačo oskrbo. Junaki čim malega šolarja je vzbudil splošno občudovanje in pohvalo.

* **Miklošičeva slavnost v Ljutomeru.** Pišejo nam: 7. avgusta bo velik praznik za našo ljutomersko okolico, ker bomo proslavili svojega slavnega rojaka učenjaka, ki je ponos ne samo naše ljutomerske okolice, ampak vsega slovenskega naroda. Miklošič je bil sin matere Slovenije, katere ime je zanesel širom sveta. Narod, ki ima take može, ki so toliko prispevali za kulturo, ima dane vse pogoje za procvit. Ves kulturni svet časti našega velikega učenjaka in sramotno bi bilo za nas, ako bi nas drugi narodi morali opominjati, naj slavimo svoje zaslužne može. Zato mora ves slovenski narod prispevati, da dostojno proslavi svojega velikega kulturnega delavca in se v obilnem številu udeleži te proslave, ko se bo odkrila Miklošiču spominska plošča na rojstni hiši v Radomerščaku pri Ljutomeru.

* **Okamenelo okostje mamuta v Bosni.** V vasi Račiču pri Bihaču v Bosni so ob priliki trasiranja nove ceste na neki njivi delavci našli na okamenelo okostje mamuta. V Bihač so delavci prinesli dva mamutova zoba, dolga 20 cm, 12 cm široka in 8 cm debela. En zob je težak 3 kg. Prinesli so tudi nekatere druge dele okostja. Delo je bilo takoj ustavljeno in oblastvo naprošeno, da pošlje strokovnjake na lice mesta. Mamut, ki je že davno izumrl, je živel v pradobi po vsej Evropi, Severni Ameriki in severni Aziji ter je bil sodobnik prazgodovinskega človeka. Mamut je bil znatno večji kakor njegov najbližji sorodnik indijski slon.

* **Nesreča zaradi eksplozije.** 26letni Josip Gomilšek pri Sv. Barbari pri Vurbergu je našel pri okopavanju turščice na njivi neko cev. Odnese jo je domov, kjer jo je hotel prepiliti. Pri tem pa je cev nenadoma eksplodirala in mu odtrgala na

desni roki palec in poškodovala kazalec, na levi roki pa odtrgala palec in kazalec. Tudi sicer je dobil težke poškodbe na prsih in obrazu. Bržkone gre za kako staro mino, ki so jo vojaki pri vežbanju pozabili na njivi.

* **Konj mu je zlomil nogo.** 36letnega posestnika Antona Cučka pri Sv. Juriju v Slovenskih goricah je udaril njegov konj tako močno, da mu je zlomil desno nogo pod kolonom in ga težko poškodoval.

* **Smrtna železniška nesreča.** V nedeljo zvečer je na progi med Hrašnikom in Zidanim mostom doletela smrt progovnega obhodnika Fr. Vrhovca. Vrhovec se je hotel izogniti tovornemu vlaku, a v istem hipu je po drugem tiru prihrumel drug vlak. Lokomotiva je s silnim sunkom vrgla Vrhovca ob skalo, da se mu je razbila lobanja. Smrt je bila hipna.

* **Strašni gozdni požari v Bosni.** Zaradi silne vročine, ki je vladala v zadnjih dneh, so se na mnogih krajih v Bosni pojavili gozdni požari, ki so zavzeli ogromen obseg. Požar v obsežnih gozdovih «Hodža» v bližini Stambulčica najbrže še sedaj ni pogašen. Še hujši je požar v Han Kramu, kjer je pogorela velika žaga tvrdke Ugar z vso lesno zalogo in več hiš, med njimi novozgrajena šola, tako da je na rodbin brez strehe. Požar je objel tudi lovski revir v bližini kraljevega lovskega dvorca v Han Pjesku, kamor so z velikimi težavami prispeli vojaki ter pričeli z gasilno akcijo.

* **Nesrečen zidar.** V tovarni Jadran v Mariboru je padel zidarju Martinu Princu težak kamen na nogo in mu jo dvakrat zlomil. Dobil je tudi težke poškodbe na glavi in rokah. Nesrečnega zidarja so prepeljali v mariborsko bolnico.

* **Smrt zaradi skoka iz vlaka.** V nedeljo je romalo več romarjev iz Zagorja ob Savi na Brezje. Med njimi je bila tudi 62letna vdova Marija Klembasova. Romarji so se z Brezja podali na Bled. Na povratku domov pa je Klembasova na blejski postaji stopila v tržaški brzovlak. Pomoto je opazila, ko se je vlak že premikal. Vsa presenečena se je pognala iz vagona. Njen padec je bil tako nesrečen, da je obležala na licu mesta v nezvesti. Prepeljali so jo v ljubljansko bolnico, kjer je podlegla poškodbam.

* **Konj razbil roko.** Na Fritici pred Litijo je nedavno otvoril kovač g. Vidovič lastno obrt. Te dni so bili v kovačnici zelo zaposleni. Vidovičev sin 21letni Luka je podkopal konja, ki je bil zelo muhast. Konj je tolkel okrog sebe in pri tem zadell mladega kovača s tako silo, da mu je razbil desno roko. Luka je bil prepeljan v bolnico. Zdravniki upajo, da mu bodo poškodovano roko rešili.

* **Pod lokomotivo.** V soboto zvečer je nesla Frančiška Jegličeva večerjo svojemu možu v železniško kurilnico. Spremljal jo je šestletni sinček Ivan. Ko sta baš hotela prekoračiti železniški tir, jima je za hrbtom prisopihal vlak. Mati je takoj uvidela, da sta oba v smrtni opasnosti in je predvsem hotela rešiti sinčka s tem, da ga je z vso močjo sunila s tira. Fant je odletel s proge in se sicer malo potolkel, vendar pa se je ohranil pri življenju. Mati sama se je hitro umaknila proti drugemu tiru, po katerem pa je ravno isti trenutek pridvela neka lokomotiva sama. Jegličeva se je skušala umakniti, vendar jo je lokomotiva podrla. Nesrečnica je dobila pri padcu hude poškodbe po obrazu in glavi. V nedeljo zjutraj so nesrečno ženo odpeljali v ljubljansko javno bolnico.

* **Smrtna nesreča.** Te dni se je 60 let stari posestnik Napast, doma v okolici Sv. Lovrenca pri Ptujju peljal z vozom iz Ptujja. Z njim na vozu sta bili še dve gospodični. V Jurovcih blizu gostilne Pen je imel srečati potni avtomobil, ki vozi na progi Ptuj-Nova cerkev in obratno. Konji so kazali že od daleč, da se nameravajo splašiti, zato je šofer z avtom obstal, a kmet je hotel z vozom mimo avta, ne da bi izstopil, dočim sta obe gospodični stopili z voza. Konji so se kljub stoječemu avtu splašili, potegnili kmeta Napasta pod voz, nakar mu je kolo odrezalo eno nogo. Avto je ponesrečenca prepeljal v ptujsko bolnico, kjer pa je že tekom noči podlegel poškodbam.

* **Strela udarila.** Med nevihto, ki je razsajala te dni na Štajerskem, je udarila strela v neko kmečko hišo ob državni cesti v Štepanjcih pri Konjicah. Prav v istem času je privozil mimo mariborski avtobus iz Celja. Potniki so videli hišo v plamenih. Pod bližnjim drevsom pa je ležala nezvestna neka ženska. Hiša je kljub najhujšemu nalivu naglo pogorela do tal.

* **Silna nevihta** je prihrumela te dni preko Kozjaka nad Maribor in okolico. Med bliskom in gromom se je vsula kakor oreh debela toča, ki je povzročila na polju in v vinogradih veliko škodo. Na več krajih je udarila tudi strela in povzročila požar.

* **Gad v gostilni.** V soboto je bila zbrana na Brinovem gostilniškem vrtu v Litiji manjša družba. Ker se je enemu gostov dozdevalo, da se ga je pod mizu nekaj dotaknilo, so pogledali tjakaj in videli kačo. Spočetko so domnevali, da je samo belouška, zato je gostilničar skočil samo po metlo, s katero je pritisnil glavo kače k tlom. Zelo pa so se vsi prestrašili, ko je začela razjarjena kača sikati na vse strani. Sele tedaj so spoznali, da je nevarni gost gad.

* **Zagoneten samomor mladenke.** V Slovenski Bistrici se je ustrelila 22letna Ana Koroščeva, rodod iz Št. Ruperta. Kaj je mladenko gnalo v smrt, ni znano. Najbrže nesrečna ljubezen.

* **Poskus samomora.** Brezposelni čevljar Franc Hvatal v Ljubljani je iskal pri dobrih ljudeh pomoči. Prišel je tudi v Ogrinovo vilo na Gruberjevem nabrežju. Tam je v kuhinji zagledal na mizi neko tekočino, o kateri je mislil, da je kak strup. Pograbil je steklenico in napravil dva velika požirka. Takoj nato se je nezavesten zgrudil na tla. Kakor so ugotovili, je Hvatal pil kisovo esenco. Poklicali so rešilno postajo, ki je Hvatala odpeljala v javno bolnico, kjer so mu izprali želodec. Čez nekaj minut je Hvatal že zapustil bolnico.

* **Iz obupa pod brzovlak.** Te dni se je v Brežicah vrgel pred lokomotivo beograjskega jutranjega brzega vlaka neznan tujec in obležal z odrezano glavo in desno nogo. Pri sebi je nosil dokumente, iz katerih je bilo razvidno, da je nesrečnik 75letni Jernej Žargi, Ljubljčan, stanujoč na Poljanski cesti. Nad 50 let je bil uslužben kot železostrojar pri Samassi, odnosno pri sedanjih Strojnih tovarnah in livarnah. Svoje otroke je dobro preskrbel, a nazadnje je uvidel, da je popolnoma zapuščen, kar ga je gnalo v smrt. Ta samomor je samomorilčevega brata Ferdinanda Žargija tako potrl, da je tudi ta hotel izvršiti samomor, a so ga še pravočasno rešili.

* **Utopljenec v Dravi.** Te dni se je kopala v Dravi pri Mariboru 16letna Roza Novakova. V bližini tovarne Ježek je zašla v globoko vodo. Ko je čutila, da ji zmanjkuje tal, je začela klicati na pomoč. V bližini razen par otrok ni bilo nikogar. Otroci so ji sicer podali drog, toda Novakovo so medtem že tako zapustile moči, da se ni mogla več oprijeti, in se je po kratkem boju z valovi pogreznila v globočino. Šele čez pol ure so otroci priklicali odrasle. Po daljšem iskanju so našli utopljenko in jo skušali z umetnim dihanjem spraviti k zavesti, vendar pa je bil ves trud zaman. Poklicani zdravnik je ugotovil smrt. Ta nesreča bodi zopet resno svarilo vsem kopalcem, naj bodo previdni.

* **Aretacija tihotapca s saharinom.** Organizacija tihotapcev s saharinom, ki je v naši državi široko razpredena, ima svoje zaveznike tudi v nekaterih gorenjskih krajih. To dokazuje najnovejša aretacija predrznega tihotapca. V noči od petka na soboto je dvema detektivoma uspelo, da sta zgodaj zjutraj zasačila posestnika L. Š. iz Rudic pri Domžalah baš, ko je dobil okrog 100 kg saharina, kar predstavlja vrednost okrog 40.000 dinarjev, ker se saharin baje trži pod roko po 350 do 425 Din za kilogram.

* **Vlom na Suhorju.** Pred kratkim je bilo malo pred polnočjo vlomljeno v trgovino g. Martina Pečariča na Suhorju. Ukradeni sta bili dve bali platna in šest manjših oblek, a ubito je bilo debelo izložbeno okno. Skupna škoda, ki jo trpi g. Pečarič, znaša 4000 Din. Sreča, da je tatove s kričanjem pregnal mesar in gostilničar g. Jelenič,

ker bi sicer predrzni vlomilci gotovo popolnoma izpraznili trgovino. To je že drugi primer predrzne tatvine, odkar je bila ukinjena orožniška postaja na Suhorju. Bilo bi prav potrebno, da se postaja na Suhorju obnovi.

* **Mlada pokvarjenka.** V Ljubljano se vedno bolj zatekajo razne pitičice z dežele. Te dni je stražnik v Zvezdi prijel lepo Štefco z Bohinjske Bele. Dekle je staro 17 let, a je povsem zrelo za Begunje. V torek ponoči je veseljačila s čevljar-skim pomočnikom Alojzijem. Po daljšem ponočevanju in popivanju po gostilnah v Šiški je Štefica šla z Alojzijem v šišenski gozd, kjer sta padla v neki jarek. Pri tem je bila Štefica tako urna, da je Lojzetu izmaknila listnico z 1200 Din gotovine. Druga dne je Štefica veselo živela ter si kupila novo obleko, dva para čevljev in štiri pare svilenih nogavic. Za to tatvino bo skrajno pokvarjeno dekle delalo pokoro v zaporu.

* **Tri leta ječe za razžaljenje države in kralja.** V Požegi je bil obsojen trgovec Janko Dubko iz Nove Kapele na tri leta ječe, ker je leta 1923. na železniški postaji psoval državo in kralja.

* **Zagoneten morilec.** Predzadnjo nedeljo je brez povoda zabodel finančni stražnik Kojić župana Brumna v Černi. Kojić je bil aretiran, prepeljan v Maribor in zopet iz neznanega vzroka izpuščen. Kojić je ostal v Mariboru in ker se je kopal na prepovedanem mestu, ga je mariborska policija znova prišla. Ker je med tem prispela vest, da je g. Brumen v slovenjgraški bolnici umrl, bo Kojić kar ostal v zaporu, odnosno bo oddan v opazovalnico.

* **Prijatelj koles.** Neznan ljubitelj koles je ukradel v Westnovi tovarni v Gaberju pri Celju tovarniškemu delavcu Francu Aškercu 600 Din vredno kolo. Kolesaril je nekaj časa po Gaberju, dokler mu ni obtičalo kolo na boljšem kolesu, ki je bilo prislonjeno ob zid pred Kudiševo trgovino. Hitro je zamenjal kolesi in jo mahnil proti Vojniku. To zadnje kolo je last Franca Kosiča, trgovca v Zavodni. Tatu so na sledu.

* **Pri revmatizmu v glavi, ledjih in ramenih,** živčnih bolečinah, bolečinah v kolkih, vdoru se grenčica «Franz-Josef» uporablja z velikim uspehom za vsakdanje izplakovanje prebavilnega kanala. Vseučiliške klinike potrjujejo, da je voda «Franz-Josef» zlasti v srednji in poznejši starosti izvrstno čistilo za želodec in črevo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

* **Pomnite: Z «Žensko hvalo»** čez noč namočeno perilo se s Schichtovim milom posebno lahko izpere.

Dvoboj

(Resnična dogodbica.)

Pri fari na Mahovju je minula deseta maša. Najprej jo je iz cerkve brisala mladina v šaljivem pomenkovanju, za njo so lezle počasne ženice in drsali sivolasi očetje, pogovarjajoči se o delu, vremenu in kupčiji.

Skoro zadnji na poti proti domu sta bili to nedeljo Bregarjeva Cilka in Gorjančeva Urška. Kupovali sta obleko za veliko noč, pri čemer sta se zamudili in zaostali. Vso pot sta se menili o blagu in šele, ko ju je potegnila stranska pot od glavne ceste, tedaj sta prišli na druge pogovore. Cilka je odprla svoj molitvenik ter ogledovala podobice, hoteča obrniti nanje pozornost svoje tovarišice.

«Vidim, da imaš obilo novih podobic,» je omenila Urška. «Tudi jaz sem jih nekaj dobila. Zamenjali sta knjigi ter jih pričeli ogledovati. Cilki je nenadoma odrevenela roka. Prelistala je Urškino knjižico do slike na trdem papirju, ki jo je spoznala za Pečarjevega Matevža, in na drugi strani je bilo zapisano: «Svoji najdražji poklonil Matevž.»

Skoro v istem času je tudi Urška našla v Cilkinem molitveniku enako sliko z enakim napisom. Sumljivo sta se spogledali in si vrnili molitvenik.

«Povej mi, Cilka, kako si prišla do Matevževe slike!» je pričela Urška po kratkem molčanju.

«Sam mi jo je podaril,» je Cilka priznala. «In ti? Glej, da se ne boš zlagala!»

«Dal mi jo je za spomin. Ali ne veš, da imava že delj časa besedo?»

«Vidva?» je Cilka zardela. «Midva sva prijateljica že vse leto.»

«Tudi midva...»

«Mhm, mhm,» je mrmrala Cilka razkačena. «Obe mu ne moreva biti najdražji. Ena mu je gotovo dražja od druge, in to sem jaz, da veš!»

«Kdo ve,» je dvomila Urška. «Morda se iz tebe norčuje... Če se še ne norčuje, pa se še bo. Za to bom že poskrbela.»

«Ti? Se eno tako mi zini, pa te usekam.»

«Takole, kajneda,» jo je prehitela Urška, ki jo je tlesnila po zobeh. Cilki so pordečile ustnice, katere je hitro obrisala z belim robcem, nato je planila pred dekleta ter ji je priložila zaušnico. Kakor vrtljiki sta se zasukali na poti in skočili druga drugi v lase. Držali sta se kakor s kleščami ter se obmetavali z nečednimi imeni. Ko sta se naščipali in navlekli za lase, sta se pričeli suvati in brcati.

Nenadoma sta obstali ter prenehali z udarci. Izza ovinka se je pokazal Pečarjev Matevž v spremstvu Razorjeve Angele. Tudi ta dva sta se ustavila, zakaj fant je takoj uganil sporno zadevo. Najrajši bi se bil izognil razjarjenima nasprotnicama, vedoč, da bo moral požreti mnogo grenkih, ko pojde mimo njih. Vendar se je ojunčil, čim se je spomnil, da je baš zdaj ugodna prilika, da se ju za vedno odkriža.

«No, katera je že vendar tvoja najdražja?» se je razkoračila Urška pred njim in pred Angelo.

«Lepo si me potegnil,» mu je Cilka požugala s pestjo. «To se pravi varati poštna dekleta ter jih voditi za nos. Čakaj me, zapeljivec!»

Matevž se je umaknil razdraženi Cilki, ki je kot petelin skočila predenj ter mu je hotela priložiti zaušnico. Urška pa je planila pred Angelo ter ji namerila z roko.

«Katera ti je najdražja?» je Cilka zahtevala pojasnila. «Kaj ne, na sliko se lažje zapiše dvema enako kakor pa eni z besedo odgovori!»

«Angela mi je najdražja,» je povedal Matevž. «Zdaj pa le odstopita in pojdiva domov! Ljudje vaju gledajo, sram vaju bodi!»

Obe sta se hoteli po teh besedah vreči na Angelo ter jo obdelati s pestmi. To pa je fant odločno zabranil. Videči njegov resen nastop sta se uklonili ter opustili pretepanje, jezika pa jima še dolgo nista mogla mirovati.

S o t e š č a n.

Uspeh zvijače

(Dogodbica.)

«Tako nekam čudno se je izpremenil moj Francelj. Noben večer ne ostane doma. Takoj po večerji se odpravi ter se vrne šele pozno v jutro. Navadno pride s težkimi koraki, zaletava se in praska po zidu, preden najde vrata. Potem me še robato ošteje, ako mu rečem kako besedo. Molčati pa ne morem, ker vidim, da hodi po krivih potih.»

Tako je tožila Korlinka svoji prijateljici, ki jo je milovala z otožnim zavijanjem obraza. «V začetku si ga preslabo držala,» ji je opomnila. «Kadar se voz zažene v tek, ga je težko ustaviti.»

«Urša, ali se res ne da več pomagati? Ti bi morda kaj izmodrovala...» Zaupno je pogledala prijateljico, zakaj ta je v mladosti služila v mestu pri imenitni gospe, od katere se je mnogo naučila.

«Meni ga daj v roko,» se je ponudila Urša. «Ni zlomek, da bi ga ne ugnala.»

«Naredi, kar hočeš, samo da se bo poljubil in da mu ne bo kaj škodovalo.»

Premetena ženska se je takoj odpravila na delo. Domov grede je iztuhtala načrt ter je pospešila korake proti koči. Sedla je za mizo in pričela pisati. Pismo je zalepila ter ga je oddala na pošto.

Z večerno pošto je prejel Korlin zapečaten pismo, ki ga je nagloma odprl in prečital. Stresel se je in prebledel. Spravil je pisanje v ovitek ter ga vtaknil v notranji žep. Tisti večer je takoj po večerji legel k počitku.

Nenavadno zgodaj je vstal drugo jutro. Nadel si je praznično obleko in odšel v bližnje mesto. Vrnil se je pred večerom, iz žepa v suknji mu je gledalo nekaj svetlo okovanega, bodalo in samokres. Oboje je našla Korlinka na mizi ob njegovi postelji. Prestrašena je bežala iz spalnice, meneč, da se mu je zmešalo. Bedela je ob odprtih vratih, kjer je slišala, kako se je mož v sanjah prepiral.

«Pa me ne boš,» je godrnjal. «Nikogar se ne bojim.»

«Koga se ne bojiš?» se je oglasila žena. «Saj ni nikogar v bližini.»

«Po življenju mi streže,» ji je v spanju odgovoril. «Povsod me zalezuje in išče, kdaj me bo napadel.»

«Kdo? Ali ga vidiš in poznaš?»

«Sovražnik. Vedno mi je za petami...»

Korlinka je živela v prepričanju, da je mož obolel na možganih. Vsaka njegova kretanja je potrdila njene slutnje. Odkod ta njegova molčečnost, zamišljenost in boječnost, da se že ob mraku ne upa izpod strehe?

Vedno bolj jo je skrbela moževa bolezen. Sklenila je poklicati zdravnika, prej pa se je zatekla k prijateljici Urši, da ji svetuje kako zdravilno zelišče. Priporočila ji je kamelice, požete med šmarnimi mašami in na solncu posušene. Pripravljenega čaja pa se mož ni dotaknil, trdeč, da se počuti zdravega in mu ni treba zdravila.

Tedaj se je Korlinka opogumila ter mu je razodela svoje slutnje. «Bolan si, bolan,» je trdila. «Ali misliš, da te ne poznam?»

«Slabo me poznaš,» jo je kratko zavrnil.

«Hudo si se izpremenil. Ves zamišljen si postal, vedno molčiš in nič ne uživaš. Čemu se oborožuješ?»

«Ako si ti na mojem mestu, bi se tudi spremenila...»

«No, vidiš. Ali nisem vedela?»

«Poglej, kakšno pismo sem prejel po pošti.»

Žena je prečitala pismo, ki se je glasilo: «Osovraženi znanec! Staro sovražstvo, ki se od mladosti plete med nama, kliče po maščevanju. Spravi se z Bogom, zakaj nič ne veš, kdaj se bo moje bodalo dotaknilo tvojega srca ali kdaj te bo zadela krogla iz mojega samokresa. Na svidenje ob prvi priložnosti. Tvoj sovražnik.»

«Ali si slišala? Strah pred smrtjo — to je tista bolezen.»

Ni še izrekel zadnje besede, ko je vstopila Urša in prekinila njun pogovor. Delj časa je morala poslušati pri vratih, zakaj natanko je vedela, o čem sta se menila. «Radi pisma naj te ne skrbi,» je počasi spravila iz grla. «Jaz sem ga pisala.»

«Ti?» sta kriknila oba v enem hipu. «Da se upaš!»

«Ta zvijača te je pridržala nekaj večerov doma,» je pojasnila Korlinu. «Nikar mi ne zameri!»

«Hudirja, čemu mi bo zdaj bodalo in samokres?» se je prevaranec nejevoljno nasmešnil. «Pa še psa sem naročil za stražo na dvorišču.»

Korlin ni od takrat več zahajal v pivsko družbo. Sram ga je bilo, ker je nasedel zvijači.

S o t e š č a n.

BELEŽKE

+ SLS in trboveljski rudarji. Zanimivo je, da so si klerikalci zopet upali poslati med trboveljske rudarje bivšega ministra za socialno skrbstvo dr. Gosarja, ki je imel v nedeljo med njimi svoj shod. «Slovenec» pravi, da se je tega shoda

udeležilo 300 ljudi, v resnici pa jih je bilo okrog 100. Pa še ti so bili po večini radovedneži, kaj si bo upal reči g. dr. Gosar, ki je za časa letošnjega pomladnega vladovanja dejansko likvidiral socialno ministrstvo. Likvidiral je socialne oddelke pri vseh velikih županijah in veliko število najbednejših invalidov je prišlo na cesto. Tudi je po njegovi krivdi davek na ročno delo še ostal. Rudarji na vse to še niso pozabili.

+ Črnogorski princei in njihova 42milijunska podpora, za katero so glasovali klerikalci, prizadeva velike skrbi «Domoljubu», ki trdi, da jim podpora gre po mednarodnih postavah in da imajo do nje pravico. Ta izgovor je silno jalov. Mednarodne postave, ki dajejo bivšim princem kar 42 milijonov dinarjev, so zrasle samo na «Domoljubovem» zelniku. Zraven pa se je moral «Domoljub» seveda obregnuti ob «propadle žerjavovske banke in uzmoviče». Na to pristno po klerikalno sirovo izražanje samo vprašamo: Katere žerjavovske banke so propadle in kdo jih je upropastil? To je nesramno namigavanje na Slavensko banko, pri kateri sedaj, ko je propadla, ni imel vodilne vloge niti eden pristašev SDS. Klerikalci vedno, kadar jih kdo potiplje po njihovih bolečinah, začnejo s kakimi drugimi izmišljenimi očitki, da bi nasuli svojim pristašem pesek v oči. Kljub temu ostane dejstvo, da je SLS stranka črnogorskih princev in da je mirno glasovala za tako ogromno vsoto.

Grožnja.

Urška: «Ako me boste še skušali poljubiti, bom poklicala svojega moža.»

Tomaž: «Jo, za dvoboje pa nisem navdušen!»

Urška: «Saj ni tako hudo! Moža sploh ni doma.»

IZ POPOTNIKOVE TORBE

RAZDVOJENOST JEZISKIH KLERIKALCEV.

Ježica, 12. julija.

Med našimi pristaši SLS poka. Cele tri ure sta se to nedeljo brezuspešno trudila poslanec g. Smodej in župnik g. Košir, da bi poveznila starine pod mladinski klobuk. Številni doslej klerikalni možje pa so že obrnili hrbet politikujoči duhovščini in njenemu časopisju.

Užaljen nad nepokornimi koštrunčki je izrekel g. župnik strašno sodbo na naslov klerikalnih občinskih mož: «Vaše gospodarstvo ni bilo vredno piškavega oreha! Vi ste kakor tisti gospodar, ki hrani suho seno pod razbito streho, da mu ga dež zamaka. Pritiskali ste na občane z visokimi davki, denar vam pa leži mrtev v hranilnici! Nimamo občinske hiše, pošto bi nam skoro pobasali Črnučani, nič niste poskrbeli za občinske siromake.»

Popolnoma se strinjamo! Loči nas le to, da tudi mi želimo in se trudimo, da bi ne prišli več na krmilo slabi gospodarji, dočim ste Vi še v naprej pripravljeni, da priporočate predvsem svoje zveste pristaše, pa naj so ti sposobni ali ne.

K vsemu temu prihajajo še osebnosti, ki so tukajšnje SLSarje razdvajale v «starine» in «mladine» ter jih bodo razdvajale pri vsem bodočem delovanju. Že se dajejo za skrinjice. G. Ahlin je na shodu ogorčeno zahteval prvo skrinjico za starine, češ, da so bili ti vedno za enotnost SLS, za borbo proti naprednjakom, in so imeli listo sestavljeno prej kakor mladini. Ko so pa trdili mladini, da pripada njim prva skrinjica, ker kandidira pri njih sedanji župan, katerega pač ne kaže odrivati v zadnjo skrinjico, je g. Ahlin z nasmeškom pripomnil, da bo sedanji župan itak kmalu izprežen...

Ker se niso sporazumeli mirnim potom, naj bi po mislih nekega farana pomagala abeceda. Po abecedi pridejo namreč «m-ladini» pred «s-tarine». Ahlinov prijatelj pa misli, da spada po abecedi vodja mladincev S-ever na drugo mesto, na prvo pa A-hlin, ker se začenja z «a». Ahlin ima vrhu tega za seboj še en «a», namreč medvojno a-provizacijo. Tudi znani in priljubljeni

NE SAMO NAJCENEJSE, AMPAK TUDI NAJBOLJSE BARVE, LAKE, FIRNEZ,

steklarski klej, čopiče ter vse potrebščine za slikarje, pleskarje in druge v te stroke spadajoče predmete dobite v staroznani trgovini na

Miklošičevi cesti, nasproti frančiškanske cerkve

Ivan Jančar

175

Ijeni županski kandidat g. Kos želi prvo skrinjico, češ, da ima takoj za seboj krasno črko «b», poleg tega pa ima kot odstavljeni župan tudi še dve leti županovanja v dobrem, in da zlasti važna občinska zadeva, elektrifikacija, zahteva v ospredje baš njega, ki ima mnogo nevenljivih «zaslug» za elektrifikacijo Kleč in Savelj. Ali nam more kdo zameriti, če smo se vso nedeljo smejali prav od srca.

V ponedeljek pa se je v najlepšem soglasju vršil nepričakovano dobro obiskan sestanek pristavev Napredne gospodarske liste. Njen nosilec, sposobni in požrtvovalni Ivo Hvastja, je prizanesljivo, a kljub temu porazno kritiziral klerikalne občinske gospodarje. Napredna gospodarska lista bo v volilnem boju podpirala vse napredne skupine in bo skušala pridobiti jih za skupno, složno delo v občini. Dolžnost naših prijateljev je, da vsak z vso silo deluje proti SLS, kajti uvidevamo, da bo šele takrat boljše za občino, ko bomo zamenjali klerikalno političarstvo z resnim in naprednim gospodarstvom.

«DA BOMO NASPROTNIKE BOLJE POZNALI»

Politikujoča duhovščina. — Skrb radičevcev in klerikalcev za kmete.

Kladje-Blanca, v začetku julija.

Dragi g. urednik, zopet sem napolnil svojo popotniško torbo z novostmi, katerih tukaj ne zmanjka.

Eno minulih nedelj sem prišel v Rajhenburg. Kot pravi vernik in ker je bila nedelja, sem šel v ondožno župno cerkev. Upal sem, da bom po napornem potovanju čul blagodejne in tolažilne božje besede iz ust cerkvenih služabnikov. Ko sem stopil v cerkev, je bilo zelo malo vernikov v njej. Takoj sem uganil, zakaj je tako. Župnik g. Trautnik je baš prihajal, da obrazloži vernikom božjo besedo. Spočetka je mož pridigal v redu, kmalu pa je ubral druge strune in začel grmeti, da smo se v resnici bali.

Zakaj se je tako razhudil, ste morda že uganili. Začel je namreč pridigovati o naprednem časopisju, in to ga je tako razburilo, da je nabasal zarjaveli protiverski kanon in začel streljati na nas.

Ali ni to obsodbe vredno, da naša še nedavno mirna duhovščina naenkrat toliko politizira v cerkvi? Ali ni na primer «Domoljub» brezveren, ker je nekoč zapisal naslednje: «Predlanskim sta bila še dekle, fantiček, lani sta bila že žena, možiček, a letos sta zlodjica in pa hudiček.» Neki tukajšnji naročnik «Domoljuba» mi je pokazal dotično notico in je rekel, da se kaj takšnega pač ne spodobi za «Domoljuba». Našel bi lahko še nebroj takšnih notic, ki pač ne delajo časti klerikalnemu časopisju. Le nikar se ne delajte bolj pobožnih kakor ste v resnici. Prav umestne so za ta primer besede Jezusa Kristusa, ki je rekel zbrani množici, katera je pred njega privedla neko grešnico: «Kdor je brez greha, naj prvi vrže kamen vanjo.» In nihče si ni upal storiti tega, niti farizeji, ker tudi oni niso bili brez greha. Kako si torej upate blatiti in napadati svoje nasprotnike z grdimi žaljivkami? Ali ste morda tisti, ki sme metati kamenje v svojega bližnjega?

Na povratku skozi vas Kladje sem čul, da imajo tam župana klerikalno-radičevske vere, s katerim so ljudje zelo nezadovoljni.

Kmetje, delavci, obrtniki in drugi stanovi, združimo se vsi pod eno pravo zastavo SDS, katera edina čuti z nami trpini in se bori za našo zmago. Ako bomo to storili, potem nam bo kmalu zasijala boljša bodočnost.

SREDNJI VEK.

Zlobna gonja proti «Domovini».

Zibika, julija.

Tukajšnji župnikovi pristaši Založnikov Jože, Vajdičev Miha in drugi so že začeli po klerikalni navadi divjati proti nam, čeprav še nimamo postavljene kandidatne liste. Roža vsega klerikalnega političnega sovraštva proti vsem, ki so naročeni na «Domovino» v naši fari, je Založnikov Jože, ki hodi k ljudem, kateri so naročniki na «Domovino», in jih plaši, da je zastoj hoditi k maši in spovedi, dokler je «Domovina» v hiši. Nad nekega našega pristaša se je spravljal najprej zlepa, naj pusti «Domovino», za kar da mu bo brezplačno naročil «Slovenca». Ker ni to nič dalo, mu je začel sedaj groziti, da ne sme več k maši, da ne sme več sv. zakramentov prejemati in da ga bo enkrat nabil po grbi.

Našemu g. dušnemu pastirju svetujemo, naj pristaše svoje stranke pouči, da obstoja tudi za take vrste ljudi paragraf.

Čim bolj boste divjali proti nam, tem več nas bo, ker časov, ki so bili še v začetku osemnajstega stoletja, se vsak zaveden človek, ki kolikaj misli s svojo glavo, zelo boji. Proti takim navadam se bomo borili, dokler bo duša v naših telesih. Če naš boj ne bo pomagal, imamo že nastavljen kanon, ki je tako nabasan, da Vam bo kar sapo zaprlo, če ga bomo morali sprožiti.

ŽENSKI VESTNIK

Kako se pripravlja jogurt. Jogurt je fino kislo mleko s prijetnim okusom. Okisa se tako mleko z glivicami, ki se kupijo v lekarni pod imenom jogurtovte glivice. Denejo se te glivice v prekuhanano mlačno mleko. Toplota mleka se poviša na 40 stopinj in se tako pusti 3 ure. Potem se mleko hitro ohladi, postavi na hladno in precedi. Od tega mleka prihrani za drugikrat kvas.

ZDRAVSTVO

UMIVANJE JE ZDRAVO.

Umivaj se, da ostaneš zdrav. Za umivanje si vzemi vselej mrzle vode in bodi hiter. Umivanje naj se vrši kolikor mogoče hitro in enakomerno. Čim manje časa traja, tem zdravejšje je. Kogar pa stresa mraz, naj se ne umiva, kajti s tem bi odtegnil telesu še tisto malo toplote, ki jo ima. Mrzlico bi lahko dobil in prehladil bi se.

Umivanje je celotelesno ali samo delno. Celotelesno umivanje naj se vrši takole: Vzemi brisačo iz debelega platna, namoči jo v vodi, da se bo od nje cedilo, in si prični umivati prsi ter spodnji del telesa, zatem pa hrbet, roke in noge. Kako se boš po hrbtu najbolje in najhitreje umil, prepuščamo tebi samemu. Po vsem telesu moraš biti umit najkasneje v dveh minutah. Vsako daljše izmivanje je odveč in ti utegne škodovati namesto koristiti. Dalje pazi, da ne bo prepiha tam, kjer se boš umival; torej vselej dobro zapri okna in duri. Brisati se ti ni treba, temveč se po umivanju na vso moč hitro obleci in hiti takoj na delo ali na sprehod, da se dobro razgreješ.

Čas za celotelesno umivanje je dober vsak, vendar pa je jutranja ura tudi tukaj zlata ura. Ne ustraši se, da bi s takim umivanjem zamudil preveč časa, saj moraš biti najdalje v dveh minutah ves umit in tudi že zopet oblečen. Kdor ima čas, naj se gre nato sprehajati, kdor mora na delo, naj se posveti delu. Če bi pa bilo vreme neugodno, pa tudi nič ne dé, če se po umivanju zopet za kake pol ure podaš pod odejo.

Velike vrednosti je celotelesno umivanje za onega, ki se je ves prepotil. Kako tako umivanje po celem telesu poživi in okrepi, se prepričaš le, kadar sam poskusiš.

Kdor zvečer v postelji ne more takoj zaspati, naj poskusi tako umivanje in navadno bo kmalu zaspal.

Kako pa pozimi? Prav tako, le s tem razločkom, da se pred vsakim takim umivanjem

na celem telesu dobro ogreje, kar dosežeš najlažje, če greš za kakih deset minut v posteljo pod odejo.

ZANIMIVOSTI

ZGODOVINA IN POMEN POMARANČ.

Zelo priporočljiv sad za otroke in bolnike.

Dandanes obstoja osemdeset vrst pomaranč, dočim so včasih poznali samo dve vrsti. Nekatere vrste v okolici Jafe imajo kot melone velike sadove.

Domovina oranž je Indija. V Afriko in južno Evropo je zašla skozi zahodno Azijo po Arabcih. V 16. stoletju je bila italijanska oranža že splošno udomačena. Oranžna drevesa postanejo do 400 let stara. To je seveda izjema, vendar pa ni nobena redkost, da drevesa, stara nad 100 let, še rode. Povprečno pa so najboljše ona med 50. in 80. letom. Ako je dobra letina, rodi drevo 400 do 1000 oranž, a dobi se tudi drevesa, ki dajo 1500 ali celo še več sadov.

Ime oranža ima kaj čuden izvor. V sanskritu se imenuje «narungs», Arabci so to spremenili v «narangi», Italijani v «arangi» in Provencalci v «orange». Mi pravimo «oranža» ali še večkrat «pomaranča» (obe imeni italijanskega izvora). V dobro zemljo vsade seme ter puste več let. Rastline potem presade drugam in ko so debelca stara okrog sedem let, jih cepijo s cepiči, kakršne vrste pomaranče pač hočejo imeti. Pozneje jih še enkrat presade, ker potrebujejo pomaranče mnogo prostora. Pomarančni vrtovi s tisočimi drevesi zavzemajo velikanski prostor. Oranže, ki so namenjene za dolgotrajen prevoz, potrgajo zelene in nalože na ladje. Med vožnjo postanejo zrele za uživanje.

Angleži pomaranče zelo čislajo in so jih lani uvozili nad 3 in pol milijarde kosov. «Uživaj pomaranče, v pomaranči je zdravje in solnce,» pravi Anglež. Tudi pomarančna lupina je koristna. Sok lupine daje snov za parfume in neokusnim zdravilom pridevajo sok pomarančne lupine, posebno, kadar so zdravila namenjena za otroke. Pomaranče vsebujejo mnogo vitaminov in so zelo zdrav sad, priporočljiv za otroke in bolnike.

POLET NA MESEC IN ZVEZDE.

Moderna tehnika je začela uresničevati, o čemer je človeštvo že davno sanjalo in kar so mnogi veliki znanstveniki slutili. Veda in tehnika omogočata gradbo strojev, s katerimi se dá doseči ogromna višina. Aeroplani in zrakovplovci potrebujejo za polet zrak. Novi, do sedaj samo v načrtu izdelani stroj, ki bi ga lahko imenovali raketa, pa za polet ne potrebuje zraka. Polet rakete, ki bi sama sebe gnala v višino, sloni na načelu obratnega odbijanja. O učinku takega pojava se lahko prepričamo v praktičnem življenju. Človek, ki vrže med skokom od sebe kak težji predmet, podaljša dolžino svojega skoka. Ako vržemo med veslanjem iz čolna težak kamen, se premika čoln v nasprotni smeri, in sicer pod pritiskom sile, ki je enaka oni, s katero je bil kamen vržen. Pri raketi nastane obratno odbijanje na ta način, da eksplodirajo z veliko silo v nasprotni smeri plini, ki jo poganjajo navzgor.

Na tem načelu delujeta v zadnjem desetletju učenjaka svetovnega slovesa nemški profesor Oberth in ameriški profesor Goddard. Omenjena učenjaka sta vprašanje poleta v vesmirje znanstveno že rešila. Raketa bi morala biti tako silna, da bi premagala privlačnost zemlje in dosegla neprivlačni prostor med ostalimi nebesnimi svetovi. Tam bi bila prepuščena sama sebi in ker bi je zemlja ne privlačila, bi nadaljevala pot z lastno silo. Preletela bi tudi neprivlačni prostor (nevtralni pas) in prišla v območje privlačnosti kakega drugega planeta, kamor bi padla.

Pod vodstvom obeh učenjakov se je ustanovila družba, ki si je stavila nalogo, poslati na mesec poskusno raketo. Raketa bi bila opremljena s posebno napravo, ki bi pri padcu na mesec eks-

plodirala tako, da bi nastala močna svetloba, ki bi jo na zemlji videli. Poleg tega bi imela raketa napravo, ki bi sama od sebe zaznamovala višino, čas poleta, zračne prilike in drugo. Četudi bi padla raketa pred doseženim ciljem nazaj na zemljo, bi bil pomen tega poskusa še vedno neprecenljiv, ker bi dobili učenjaki važne podatke o vsemirju.

Ljudje si pa žele, da bi mogla vzeti raketa na pot v veseljno prostranstvo tudi potnike. Glavno vprašanje je, ali bi ljudje sploh mogli preživeti tak polet. Pustolovec, ki bi se dal izstreliti v vesoljno prostranstvo, bi moral vzeti s seboj padalo, primerno zalogo kisika, hrane in drugih reči, ki so potrebne za ohranitev življenja v brezračnem prostoru. Dalje ne vemo, ali bi mogel človek zemlje v popolnoma drugačnih življenjskih razmerah živeti tudi na zvezdi, kjer se morda že nahajajo kakšna živa bitja. Raketa bi dosegla po naših pojmih ogromno brzino. Čim bolj bi se oddaljevala od zemlje, tem večja bi bila hitrost njenega poleta. Njena povprečna hitrost bi bila približno 4000krat večja od hitrosti evropskih brzovlakov.

Profesor Oberth si predstavlja potnike v medplanetno prostranstvo kot opazovalce, ki bi bili oblečeni nekako tako, kakor morski potapljači. V primerni višini nad zemeljskim ozračjem, kjer bi ne bilo nikake privlačne sile ne od zemlje ne od drugih planetov, bi skočil tak zračni potapljač iz rakete in obvisel v brezračnem prostoru ali pa si pomagal sam naprej. Opazovalec bi bil privezan k raketi z vrvo tako, da bi se lahko vsak čas vrnil. Ako so planeti obljudeni, bi lahko potniki Oberthove rakete opazovali življenje in nehanje naših vsemirnih sosedov. Ako pa na planetih ni živih bitij, bi ugotovili razne druge pojave, o katerih človeštvo doslej še nima pojma.

Važna ovira, s katero bo moral računati tudi Oberth, je denarno vprašanje. Raketa bi stala najmanj pol milijona dolarjev (28 milijonov dinarjev). Z dvema opazovalcema bi tehtala okrog 400.000 kg. S seboj bi morala vzeti, kakor predvideva načrt, 25.000 kg alkohola, 4000 kg vodika, primerno količino kisika in razne druge stvari. Ze iz tega je razvidno, da bo preteklo še mnogo vode, preden bodo poslali zemljani tako raketo v medplanetno prostranstvo. Upanje je zaenkrat še slabo, toda zgodovina dokazuje, da so vse važne izume napovedovale sprva le domišljije posameznikov. Mnogo takih domišljij se je že uresničilo in tako ni izključeno, da se bodo uresničile tudi Oberthove in Goddardove domišljije o poletu rakete na mesec.

× **Smrtna nesreča pruskega princea.** Te dni se je v Luzernu v Švici smrtno ponesrečil eden najboljših nemških jahačev in sportnikov princ Sigismund Pruski. Pri skoku čez zapreko je padel s konja, a nesreča je hotela, da je obvisel v stremenu. Konj ga je nekaj časa vlekel za seboj, pri čemer je dobil prine več udarcev s kopitom po glavi. Bil je takoj prepeljan na kliniko in operiran, a je podlegel poškodbam.

× **V Mussolinijevem paradižu je vsiljen poljub same pozdrav.** Na postaji Ricciove v Italiji je pred dobrim mesecem izstopila neka ugledna dama in odšla v prtljažni oddelek, da tam odda prtljago. Uradnik, vročerkven Sicilijanec, je prevzel prtljago, a v naslednjem hipu je damo objel in krepko poljubil. Dama se je branila in priznala možu, da jo je vsiljivi uradnik poljubil. Ta je vročerknega Sicilijanca nato pošteno premikastil. Zadeva je prišla pred sodišče v Riminiju. Sodišče pa se je postavilo na kaj čudno stališče. Toženi uradnik je bil oproščen, češ, da poljub v javnosti makar pred različnimi spoli nikakor ne žali običajev, marveč ga je smatrati zgolj za način pozdrava.

× **Strašna žaloigra v ameriškem pragozdu.** Pri Chiapasu ob meji Mehike in Guatemale je odšel Miguel Hernandez, nabiralec gumijs, s svojo ženo in dvema otrokoma v gozd. Zvečer je družina utrjena legla pod palmo. Prebudilo jo je grozno rjovenje in renčanje. Skozi temno noč so žarele oči divjih zverí. Bila je večja skupina jagu-

Schichtov način pranja



Namočiti v ekstraktu za pranje „ŽENSKA HVALA“

Izprati s Schichtovim TERPENTINOVIM MILOM.

arjev, ki je rjoveče napadla malo ekspedicijo. Pogumni mož je pograbil puško, strel za strelom je odmeval v temno noč, šest zverin se je že zvalilo na tla, a k nesreči je Hernandezu zmanjkalo municije. Z golim nožem se je nato postavil zverinam v bran. Udarec s šapo pa mu je izbil nož iz rok in v naslednjem hipu ga je ena krvoločnih zverin raztrgala. Drugi jaguar je iztrgal otroka iz rok matere in podrl nesrečno ženo na tla. Jaguari so popolnoma razmesarili očeta in mater ter enega otroka. Drugi otrok, ki se je skrčil za drevo, je pobegnil, a so ga našli mrtvega. Umrli je od strahu.

× **Roparski umor, izvršen nad 13letno deklico.** V gozdu Bois de Boulogne pri Parizu so našli umorjeno neko 13letno mladenko. Dekle je bilo zadavljeno. Prvotno je obstojal sum, da gre za umor iz sladostnosti, potek preiskave pa je pokazal, da gre za roparski umor. Deklico je namreč pregovorila neka vdova Kureševa, da je svojim roditeljem ukradla 3000 frankov, nato pa jo je odvedla v Bois de Boulogne, kjer jo je zadavila. Kureševa je baje iz Jugoslavije in je bila zaradi raznih sleparij že opetovano kaznovana.

× **Mož s 50 ljubavicami morilec iz ljubosumnosti.** Nedavno se je v Beogradu odigrala krvava rodbinska drama. Lastnik okrepčevalnice Matija Krstić je v navalu ljubosumnosti na zverinski način razmesaril svojo priležnico Ano, ki jo je pred šestimi meseci vzel v službo kot natakario. Ze takoj prve dni, ko je prišla k njemu, se je Krstić zaljubil vanjo in vse njene zahteve slepo izpolnjeval. Dajal ji je tudi večje vsote denarja, ki ga je lepa Anka pošiljala svojim staršem. Ker sta se dobro razumela, ji je Krstić nekega dne ponudil, naj stopi z njim v skupno življenje. Ana ni dolgo pomišljala in četudi je bil Matija invalid brez noge, je pristala na njegov predlog. Matija je izpolnjeval vse pogoje vzornega moža, Ana pa je bila dobra gospodinja, ki je strogo pazila na red v hiši. Matija je bil znan kot nestalen človek. Menjal je ženske skoro vsak mesec ter je bil zaradi tega tudi že večkrat kaznovan. Najdalje je še živel z Ano, ker mu bila najljubša od vseh dosedanjih ljubic. V zadnjem času pa se je pričel tudi z njo prepirati ter jo celo pretepati. Ana se je naveličala njegovega tiranstva ter je sklenila, da ga zapusti. Te dni je po zopetnem pretepu nenadoma odšla iz Matijevega stanovanja ter pobegnila k svoji teti. To je tako razjarilo Matijo, da je sklenil, maščevati se. Medtem je Ana vložila na polieji tožbo proti Matiji ter zahtevala plačo za šestmesečno delo, za katero ni ničesar prejela. Policija je vzela pritožbo na znanje in naročila Matiji, naj izplača dolžno vsoto. Matija je odštél denar in se vrnil domov s sklepom, da se maščuje. V četrtek je ves dan pil, zvečer je prišel pred stanovanje Ane in jo pozval, naj pride na prosto. Ana je prišla na dvorišče in Matija jo je pričel rotiti, naj se vrne k njemu. Ker je odbijala njegovo zahtevo, je potegnil iz žepa suknje velik mesarski nož in ji ga dvakrat zasadil v želodec. Ana je obupno zakričala in se zgrudila na tla. Ano so prepeljali v bolnišnico, kjer je izdihnila. Aretirani Matija

je izjavil na policiji, da ni imel namena ubiti svoje ljubimke, ker pa ga je izzivala in ker je bil preveč ljubosumen, je svoje dejanje storil v nezavestnem stanju. Ta njegova izjava je malo verjetna, kajti na policiji trdi, da je Matija Krstić v zadnjih sedmih letih živel v skupnem gospodinjstvu že s 50 ženskami.

× **Somova pečenka.** Somova pečenka je sedaj novost v Ameriki. V vsakem hotelu in restavraciji je mogoče dobiti somovo meso. Le temu se čudijo, kako da so šele sedaj prišli na to, da je som tako izvrstna jed. Ena petina soma je užitna, kar je precej, ker že manjši som tehta okrog 10 ton. Razlikuje se som od vola v tem, da je njegovo meso povsod enako dobro in ne kakor pri volu, da je ta ali oni del boljši. Na Japonskem že dolgo časa uživajo meso soma; celo njegov jezik, ki tehta do 500 kg, je užiten. Sree tehta poldrugo tono, in to imajo Japonci posebno v čislih. Povprečno dá velik som iz Tihaga morja 15 ton dobrega mesa, torej toliko kakor 500 ove ali 100 volov. Pravi, da znajo ameriški kuhinjski umetniki somovo meso tako prirediti, da ga ni ločiti od govejega mesa.

× **V Bolgariji je okrog 1000 stoletnih oseb.** V Bolgariji je bila poverjena posebna zdravniška komisija z nalogo, da preišče, koliko ljudi ima država starih nad sto let. Ze samo v Sofiji so odkrili osem takih starčkov in stark. V vasi Novoselci so našli med 800 prebivalci dvajset ljudi starejših kakor sto let. Vsi so izjavljali, da so uživali predvsem mlečna jedila in se izogibali alkohola. Po dosedanjih ugotovitvah sklepajo, da ima Bolgarska blizu tisoč ljudi, ki imajo že preko deset križev.

× **Tigri postajajo boječji.** Neki Indijec, ki se je peljal z vozom skozi pragozd, je nepričakovano naletel na tigra in se tako prestrašil, da je padel takoj z voza. Tiger, ki se po svojem mačjem nagomu vrže na vsak plen, je v resnici takoj napadel moža. Ta bi bil trdi izgbljen, ako ga ne bi rešil neki mladenič, ki je bil na vozu. Ta je namreč vzel prazno petrolejsko steklenico in udaril s tako silo z njo zverino, da se je prestrašila, pustila svoj plen in se umaknila. Sicer pa podobna plašljivost pri tigrih v današnji Indiji ni nikaka novost. Dežela se je v zadnjem desetletju zelo izpremenila; avtomobili, ki so že v mnogih krajih izpodrinili konje, se pode skozi džungle in tiger že vé, da se bližajo s puškami oboroženi lovci. «Tigrov je še zelo mnogo v Indiji,» piše neki ameriški lovec, «toda njihova lastnost ni več drznost, temveč strahopetnost. Po dnevu živi tiger zelo slabo življenje. Ves dan je njegovo življenje v nevarnosti in biti mora izredno previden, kadar gre na prežo. Sicer ga ljudje le težko presenetijo, toda opice, ki jih je polno po drevju, ga prav hitro izsledijo in nazznanijo njegovo navzočnost s hripavim vpitjem. Takrat pa že ve vsakdo v razdalji enega kilometra, da je v bližini kak tiger in živali se prestrašene umaknejo v svoja skrivališča. Do svojega plena pride tiger najlaže ponoči, takrat pa se nažre tako, da se komaj premika in tako postane prav lahko plen lovcev.

Vsi iz veleseljma

so vabljeni, da si ogledajo in izberejo **čevlje** domačega ročnega izdelka, katere prodaja **„DOKO“** trgovina po globoko znižanih cenah **v Prešernovi ulici št. 9, dvorišče**

Ivan Čarman.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Ni razumel.

Gospodinja (beraču): «Počakajte malo! Od kosila imam še nekaj juhe in star klobuk mojega moža je tudi tukaj.»

Berač: «Oprostite, bilo bi mi ljubše, če bi mi dali juho na krožnik...»

Spreten prodajalec.

Neža: «Bojim se, da se bo videla ta obleka mojemu možu predraga.»

Trgovca: «Predraga? Jaz vam povem, da boste mnogo lažje dobili drugega moža kakor pa zopet priliko za tako ugoden nakup.»

Zagovoril se je.

Profesor Zmešnjava: «Vi tajite, da ste zamrli, da sem jaz osel?»

Dijak Žaba: «Da, gospod profesor. Nisem rekel tega.»

Profesor: «Ali vas ni sram, da si ne upate povedati resnice?»

Nič dobrega si ne obeta.

Bodoča tašča: «Z mojo hčerko Kunigundo boste dobili zvesto ženko, ki vas ne bo nikdar pustila samega.»

Bodoči zet: «O, takih zahtev pa nikakor ne stavljam...»

Da ne bo prepozno.

Zguba: «Čujte, gospa Zaklepčeva, ali je gospa Spričeva doma?»

Zaklepčeva: «Se. Toda hiteti morate, ker jo bodo čez pol ure pokopali...»

Vseskozi smola.

Gost Žaba (na domači veselici napram dami, ki je ne pozna): «Strašno nerodnost sem zakrivil. Nekemu gospodu sem pripovedoval, da je naš gostitelj dolgočasen in neumen človek. No, in človek, kateremu sem to rekel, je bil — gostitelj sam.»

Dama: «Vi ste torej govorili z mojim možem?»

Listnica uredništva

Studenci pri Mariboru. Izročili tajništvu SDS, da ukrene potrebno.

Buče. Izredno opasno po novem tiskovnem zakonu.

Z. Ormož. Obrnite se na Aero-klub, Kazino, Ljubljana!

Ponikva ob južni železnici. Mi bi želeli dopisov iz Vašega kraja. Seveda, uvaževati je treba tiskovni zakon. Kazniva so tudi namigavanja, ako ne drže.

DRAŽBA KONKURZNE IMOVINE.

Po sklepu odbora upnikov v konkurzni stvari Kmetijskega in konzumnega društva v Šmarju pri Jelšah se dne 18. julija 1927. ob 9. uri in eventualno naslednje dni v poslovnih prostorih prezadolženca vrši skupno ali nadrobno javna sodna dražba terjatev, manufakturnega, specerijskega in drugega blaga ter oprave. Ogled in dražbeni pogoji so na razpolago pri upravniku konkurza. Najmanjši ponudek je tretjina, oziroma 60 odstotkov nominalne, oziroma sodne cenilne vrednosti. Plačilo takoj, oziroma 100dostotni vadij in ostanek v dveh tedenskih obrokih.

Upravitelj konkurza:
notar Jakob Kogej
v Šmarju.

181

MALI OGLASI

Vajenca za splošni kovaški obrt sprejem. Vprašanja na upravo lista «Domovine».

Sadjarska in vrtnarska podružnica v Ljutomeru
kupi več vagonov lepega sadja
vseh vrst, tudi ranega. — Vsa pojasnila daje načelnik podružnice g. Zacherl v Ljutomeru.

REVMATIZEM.

Zahvalna izjava.

155

G. drju. I. Rahlejevu

Beograd

Kosovska ulica 43.

Blagovolite mi poslati po poštnem povzetju tri stekleničice Radio Balsamika. Prve tri stekleničice sem že porabil. Delovale so zelo dobro. Ker trpim že deset let na revmatizmu, bom porabil še tri stekleničice Vašega zdravila in upam, da bom popolnoma ozdravel.

Banjaluca.

Vučko Grahovac, trgovec.

Spoštovani gospod doktor!

Vzel sem do sedaj tri stekleničice Radio Balsamika in rešil sem se revmatizma. Prosim Vas, da pošljete še eno stekleničico za neko drugo osebo, in sicer na naslov: Brača Milovanović, trgovci, Palanka Smederevska.

Banićina, 26. avgusta 1925.

Lazar Ilić.

Zdravilo „RADIO BALSAMIKA“ izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij „RADIO BALSAMIKA“ dr. I. Rahlejeva v Beogradu, Kosovska ulica 43.

179

Čitateljem „Domovine“ naznanjam, da imam v svoji veliki zalogi zraven boljšega tudi **ceno in dobro blago**, kakor:

bela in rjava kotenina, šifon od	10 Din naprej
bela in rjava kotenina za rjuhe	23 „ „
pisano blago za srajce „ od	10 „ „
kambrik, krep, delen „ „	14 „ „
črni klot „ „ „	22 „ „
domači izdelek odej, ruš, klota	160 „ „
posteljne garniture „ „ od	300 „ „
perje za blazine „ „ „	85 „ „

Postrežba poštena!

VELETRGOVINA

JANKO ČESNIK
Ljubljana, Lingarjeva ulica.

82a

Za pravilno negovanje telesa



se pokazuje Fellerjev pravi blagodišček „Elsafluid“ s koristnim delovanjem že od časa naših dedov. On daje oslabelemu telesu novih moči in svežosti, oživilja živce, jača mišice in kite in prija vsem telesnim delom. — Drgenje in umivanje z „Elsafluidom“ krepi utrujene oči in zabranjuje nadoh. — Z vodo razredčen je izvrsten za izpiranje grla in ust. Da je „Elsafluid“ povsod tako priljubljen, je varok baš njegova vsestranska uporaba od zunaj in znotraj kot zanesljivo domače sredstvo in kosmetikum. Močnejši je zato in boljšega delovanja kot francosko žganje.

Zahtevalite za poskus v lekarnah in odgovarjajočih prodajalnih izrečno „Fellerjev pravi Elsafluid“, v poskusnih stekleničah po 6 Din, v dvojnati stekleničah po 9 Din, ali specialnih stekleničah po 26 Din. Po pošti pride tem cenajše, čim več se naroči naenkrat; z zavojnico in poštno vred stane 9 poskusnih ali 6 dvojnatih ali 2 specialni stečci. 61 Din 27 „ „ 13 „ „ 6 „ „ 133 54 „ „ 36 „ „ 12 „ „ 373

Naročila nasloviti razločno takole:

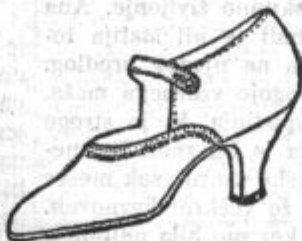
EUGEN V. FELLER

lekarnar v STUBICI DONJI

Elsatrg št. 360 (Hrvatska).

LETNA OKASIONSKA PRODAJA

75:-



168:-



PETOVIA

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 1
PTUJ, Slovenski trg